

SUKUPOLVIEN KOHTAAMISIA JA TOIMIJOIDEN KUMPPANUUTTA
PASILAN ASUKASTALOLLA

Eeva Pulli

Opinnäytetyö, Syksy 2015

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Etelä, Helsinki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi YAMK

Päihteet ja syrjäytyminen

TIIVISTELMÄ

Pulli, Eeva. Sukupolvien kohtaamisia ja toimijoiden kumppanuutta Pasilan asukastalolla. Diak Etelä, Helsinki, syksy 2015, 68s., 3 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan ylempi koulutusohjelma. Päähteet ja syrjäytyminen, sosionomi (YAMK).

Pasilan asukastalolla Helsingissä toimivat Kalliolan setlementin kansalaistoiminta ja vapaaehtoistyö sekä Kalliolan Nuoret ry kumppanuussopimuksella Helsingin kaupungin leikkipuisto Lehdokin kanssa. Työelämälähtöisen opinnäytetyöni tavoitteena oli tarkastella Pasilan asukastalolla eri sukupolvien kohtaamista ja toimijoiden kumppanuutta laadullisia tutkimusmenetelmiä käyttäen. Työni tarkoituksena oli nostaa esille Itä-Pasilan alueen asukkaiden ja asukastalolla työskentelevien ihmisten näkemyksiä asukastalon merkityksestä. Teoreettinen viitekehykseni käsitteli tilaa ja paikkaa, kohtaamista, kumppanuutta, yhteisöä ja yhteisöllisyyttä sekä asukastaloa kansalaistoimintana kulttuurisessa kontekstissa.

Aineistoni keräsin haastattelemalla seitsemää Pasilan asukastalon vakituista kävijää, eli alueen asukasta, sekä tekemällä kyselyn kaikille seitsemälle vakituisesti asukastalolla työskentelevälle ammattilaiselle. Haastattelemistani asukkaista kolme oli pääasiassa mukana asukastalotoiminnassa, kaksi leikkipuiston toiminnoissa ja kaksi nuorisotyössä. Kyselyyn vastanneista ammattilaisista kaksi työskenteli virallisesti asukastalotyössä, kaksi nuorisotyössä ja kolme leikkipuistossa. Aineistoni keräsin huhti- ja toukokuussa v.2015. Käsittelin aineistoni teoriaohjaavasti teemoittelemalla ja aineiston analyysillä. Pyrin luomaan kokonaiskuvan aiheestani ihmisten omien kokemusten ja teorian vuoropuhelulla. Näin muodostin johtopäätökset tarkastelemalla fenomenologisesti käsillä olevaa ilmiötä.

Tutkimuskysymykseni olivat: Kuinka nuorisotyön, leikkipuiston sekä asukastalon kävijät kohtaavat asukastalolla? Miten leikkipuiston, nuorisotyön ja asukastalon kumppanuus näkyy yhteisessä tilassa ja toiminnassa? Kysymykset olivat tavallaan erillisiä, mutta pian tulosten tarkastelun aikana huomasin, että ne olivat hyvin tiiviissä, vastavuoroisessa suhteessa toisiinsa. Kokonaisvaltainen kohtaaminen edellytti toimijoiden kumppanuutta ja samalla leikkipuiston, nuorisotyön sekä asukastalon kumppanuus näkyi yhteisessä tilassa ja toiminnassa kun asukkaat kohtasivat toisensa.

Muihin ihmisiin tutustuminen kohtaamisten kautta oli kaikkia haastattelemiani yhdistävä merkitykselliseksi koettu asia. Toinen tärkeä kohtaamisen mahdollistumiseen ja onnistumiseen koettu tekijä oli vapaaehtoisuus. Toimijoiden kumppanuutta pidettiin hyvänä ja eri tahoja tukevana osana toimintaa, mutta kumppanuus olisi sujunut entistä paremmin, jos eri tahojen viestintätavoista olisi sovittu yhdessä tarkasti. Keskeiset tulokset asukastalon merkityksestä kokosin Asukastalo-kuvaan, jonka seitsemän tärkeintä, elementtiä olivat: matalan kynnyksen paikka, ihmiset, kohtaaminen, yhteisö ja yhteisöllisyys, kumppanuus, vapaaehtoisuus ja toiminnan läpinäkyvyys. Näistä aineksista syntyi kotoisa, avoin, suvaitsevainen kohtaamispaikka kaikille ihmisille.

Avainsanat: Asukastalo, nuorisotyö, leikkipuisto, kohtaaminen, yhteistyö, yhteisöllisyys, kumppanuus, laadullinen tutkimus, kansalaistoiminta

ABSTRACT

Pulli, Eeva. Encounters between generations and operators partnership in the Pasila community house. Diak South, Helsinki, autumn 2015, 68 p., 3 attachments. Language: Finnish. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Intoxicants and Social Exclusion. Degree: Master of Social Services.

Kalliola Settlements civic and voluntary activities as well as Kalliola Youth Association in partnership with city of Helsinki's public playground Lehdokki all operated in the Pasila community house. The goal of my thesis was to examine the encounters between generations and partnership between operators in the Pasila community house using qualitative research methods. The intent of my work was to raise the views of the residents of eastern Pasila as well as people working in the community house about the meaning of the community house. My theoretical frame processed space and place, encounters, partnership, community and communality as well as community house as civic action in a cultural context.

I gathered my material in april and may in 2015. I interviewed seven regular visitors at the community house, all of whom live in the area, and by doing questionnaire for seven professionals who work in the community house. Three of the people I interviewed were mainly actively involved in the community house, two in the playground and two in the youth work. Of the professionals that answered my questionnaire, two worked in the resident house, two in youth work and three in the playground. The analytical method of this study was directive by theory analysis. With the dialog of the theory and the material I examined my themes phenomenologically.

My research questions were: How do the operators in youth work, playground and community house interact and encounter in the community house? And how does the partnership between the playground, youth work and resident house show in the common space and in actions. The questions were kind of separate, but as I examined the result I soon discovered that they were very closely and mutually related. Comprehensive encounter stipulated partnership, and at the same time partnership between the playground, the youth work and the community house was seen in common space and actions when residents met each other.

Getting to know other people was considered important and a common link between all the people I interviewed. Other important factor in allowing successful encounters was volunteering. Partnership was considered good and supporting part of the activities, but partnership would work even better if rules in detail about communication had been decided together. There is also a lot to develop in the partnership between different organizations and administrations. The essential results I gathered in the community house- picture with seven main elements: A place of low threshold, people, encounter, community, partnership voluntary and transparency. Out of these ingredients came a cosy, open, tolerant meeting place for everybody.

Key words: sense of community, youth work, community house, public playground, partnership, co-operation, encounter, community, qualitative research, civic activities

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAUSTA JA YHTEISTYÖKUMPPANIT	9
2.1 Tutkimuksen tausta ja tarkoitus.....	9
2.2 Tutkimuskysymykset.....	11
2.3 Opinnäytetyön yhteistyökumppanit	12
2.3.1 Pasilan asukastalo kaikkien yhteisenä tilana ja paikkana	12
2.3.2 Pasilan asukastalo	13
2.3.3 Itä-Pasilan sosiaalinen nuorisotyö	14
2.3.4 Leikkipuisto Lehdokki	15
3 TUTKIELMAN TEOREETTINEN VIITEKEHYS	16
3.1 Kohtaaminen	16
3.2 Kumppanuus.....	18
3.3 Yhteisö ja yhteisöllisyys	19
3.4 Tila ja paikka	21
3.5 Asukastalo kansalaistoimintana kulttuurisessa kontekstissa	22
4 KÄYTTÄMÄNI TUTKIMUSMENETELMÄT	24
4.1 Laadullinen tutkimus	24
4.2 Teemahaastattelu	25
4.3 Alaikäisen haastattelu	27
4.4 Sähköpostikysely	27
4.5 Aineiston teemoittelu ja analyysi fenomenologisesti	28
4.6 Menetelmien käyttö ja aineiston analyysi	30
4.6.1 Haastattelut	30
4.6.2 Sähköpostikyselyt	32
5 TULOKSET	34
5.1 Asukastalo paikkana.....	34
5.2 Asukastalon kävijät	36

5.3 Kohtaaminen yhteisöllisessä asukastalossa	37
5.4 Toimijoiden kumppanuus	39
5.5 Toiminnan kehittäminen	41
5.6 Yksilöllinen tuki	42
5.7 Muita tuloksia	43
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	45
6.1 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen	45
6.2 Tulosten hyödyntäminen ja kehitysehdotukset	48
7 POHDINTA	50
7.1 Tulosten tarkastelu	50
7.2 Opinnäytetyön ajankohtaisuus	51
7.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	55
7.4 Oma ammatillinen kasvu	57
LÄHTEET	59
LIITTEET	66
Liite1. Haastattelulupa	66
Liite2. Haastattelurunko	67
Liite3. Sähköpostikysely	68

1 JOHDANTO

Suomalaisen yhteiskuntamme nykyiset palvelut, organisaatiot sekä perheet ovat usein pirstaleisia ja samaan aikaan ihmiset kaipaavat luontaisesti yhteisöihin. Helsingin Itä-Pasila on alue, jossa hyvinvointia lisäävää työtä alueella asuvien kanssa tehdään monien eri tahojen toimesta ja yhteistyönä. Pasilan asukastalolla yhteisötyöllä, kansalaistoiminnalla, sosiaaliohjauksella, varhaiskasvatuksella ja nuorisotyöllä tavoitellaan yhteisöllistä sekä yksilöllistä, kokonaisvaltaista ehkäisevän tuen mahdollistamista. Esimerkiksi opinnäytetyöni yhteistyökumppanit Pasilan asukastalo, Kalliolan nuoret ry ja Helsingin kaupungin leikkipuisto Lehdokki tarjoavat kukin omalle kohderyhmälleen suunnattua toimintaa Itä-Pasilan alueella ja siellä sijaitsevassa yhteisessä asukastilassa. Samalla nämä kolme toimijaa tekevät tiivistä yhteistyötä kumppaneina saman katon alla. Pasilan asukastalon palvelut ovat tarkoitettu kaikille ihmisille vauvoista ikäihmisiin, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, etnisestä taustasta, poliittisesta vakaumuksesta ja uskonnosta riippumatta.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on nostaa esille Itä-Pasilan alueen asukkaiden ja Pasilan asukastalolla työskentelevien ihmisten näkemyksiä asukastalon merkityksestä. Ennaltaehkäisevä sosiaaliohjaus ja muut matalan kynnyksen palvelut ovat mielestäni tärkeitä kun tarkastellaan sosiaalialaa kokonaisuutena, mutta ehkäisevän työn hyvinvointivaikutavuuden arvioiminen on haasteellista. Arvioinnissa on hyvä ottaa huomioon taloudellisten säästöjen lisäksi elämänlaadun näkökulma, jotta saataisiin mahdollisimman laaja kuva hyvinvointivaikutavuudesta (Koivula 2013, 16 – 18). Opinnäytetyössäni keskityn nimenomaan elämänlaatu näkökulman esiin tuomiseen. Asukastalotoiminnan kaltaiset kohtaamispaikat ovat paitsi kansalaistoimintaa myös sosiaalialan ehkäisevää sekä varhaisen tuen toimintaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman KASTE 2012 – 2015 tavoitteena on työn painopisteen muuttaminen ongelmien hoidosta fyysisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin aktiiviseen edistämiseen ja ongelmien ehkäisemiseen koko väestössä. Jotta työ olisi vaikuttavaa, se tulee toteuttaa hallinto- ja sektorirajat ylittävästi. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2015.)

Pasilan asukastalon monihallinnollisen toiminnan ja asukastalolla tapahtuvien kohtaamisten tutkimisella haluan edistää varhaisen tuen ja ehkäisevän työn arvostuksen lisäämistä tietoa keräämällä ja tietoa jakamalla. Opinnäytetyöni on laadullisin tutkimusmenetelmin rakennettu kuvaus kumppanuussopimukseen pohjautuvasta asukastalotoiminnasta ja siellä tapahtuvista kohtaamisista. Ihmisten omat kokemukset ovat opinnäytetyöni sydän. Tarkoitukseni on että opinnäytetyötäni voitaisiin hyödyntää esimerkiksi Pasilan asukastalon toiminnan kehittämistyössä ja muissa toimintaympäristöissä, joihin työni tuloksia voisi soveltaa.

Pasilan asukastalon kävijät ovat monikulttuurisia, mutta jätin tarkoituksella käsittelemättä monikulttuurisuutta erikseen tässä opinnäytetyössä. Aiheesta on jo tehty julkaisuja ja opinnäytetöitä, myös Pasilan asukastalon monikulttuurisesta työstä. Diakonia-ammattikorkeakoulusta sosionomiksi valmistunut Erja Hassinen teki opinnäytetyönään tutkielman ”Pasilan asukastalo kotouttajana” (Hassinen 2013). Monikulttuurisuus on luonnollinen osa Pasilan asukastaloa ja sen kävijäkuntaa, mikä näkyy esimerkiksi vaikiintuneena maahanmuuttajien vertaisohjaajatoimintana. Sen sijaan tämän opinnäytetyön aiheesta - eri sukupolvien kohtaamisesta ja toimijoiden kumppanuudesta Pasilan asukastalolla - ei ole tehty systemaattista tutkimusta. Viime vuosina laajemmin sukupolvien suhteita on tuonut tutkitusti esille Suomessa esimerkiksi: Nuorisotutkimusverkoston Nuoret ja sukupolvet -tutkimusohjelma 2011–2013, Helsingin yliopiston sosiaalitieteiden laitoksen Sukupolvien ketju -tutkimushankkeen toinen vaihe 2011–2015 ja Opetus- ja kulttuuriministeriön Nuorisotutkimusverkoston Nuorisobarometri 2012 (Myllyniemi 2012, 8).

Opinnäytetyöni aiheen, teoreettisen viitekehyksen ja tutkimuskysymykseni muodostin työni tilaajien Kalliolan Nuoret ry:n kehittämispäällikön Henna Kolehmaisen, Kalliolan Nuoret ry:n Itä-Pasilan sosiaalisen nuorisotyön vastaavan ohjaajan Markus Tammivuoren ja Pasilan asukastalon vastaavan työntekijän Veikko Väisäsen kanssa käymieni keskusteluiden perusteella. Eri toimijoiden yhteistyöstä ja kumppanuudesta Pasilan asukastalolla on tehty vain vähän tutkimusta. Lisäksi kävijöiden (alueen asukkaiden) kokemuksia ja näkemyksiä asukastalossa olevien eri toimintojen merkityksestä ja eri-ikäisten asukkaiden kohtaamisesta asukastalolla ei ole tuotu systemaattisesti esille aiemmin. (Väisänen & Tammivuori 2014.)

Jäsennän työtäni perinteisen tutkimusraporttimallin mukaisesti (Tuomi&Sarajärvi 2013, 153). Aluksi esittelen tutkimukseni taustaa, tarkoitusta ja lähtökohtia: miksi, kenen kanssa ja mitä varten tämä työ on tehty sekä mitä halusin saada tutkimuksella esille?

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Kuinka nuorisotyön, leikkipuiston sekä asukastalon kävijät kohtaavat asukastalolla?
2. Miten leikkipuiston, nuorisotyön ja asukastalon kumppanuus näkyy yhteisessä tilassa ja toiminnassa?

Kuinka – sanalla ensimmäisessä tutkimuskysymyksessäni viitataan paitsi konkreettisiin tilanteisiin myös abstraktimpaan kohtaamisen kokemukseen ja merkityssuhteisiin. Kolmannessa luvussa tuon esille tutkielmani keskeiset käsitteet: kumppanuuden, kohtaamisen ja yhteisöllisyyden teoreettisessa viitekehyksessä. Avaan myös tilan ja paikan käsitettä, koska asukastalo on ensisijaisesti matalan kynnyksen paikka. Tila, johon voi kuka tahansa tulla. Asukastaloa kansalaistoimintana kulttuurisessa kontekstissa kuvaan viitekehyksessä, koska mielestäni asukastalon toimintaan liittyvät vahvasti ympäristö ja kulttuurit. Neljännessä luvussa kuvaan käyttämiäni laadullisia menetelmiä, eli teema-haastattelua ja avoimia kyselyitä sekä aineiston keräämisen vaihetta ja aineiston analyysia. Tämän jälkeen esittelen tulokset. Tulokseni tuon esille aineiston analyysin keinoin viitaten suoriin lainauksiin aineistostani.

Opinnäytetyöni johtopäätökset olen koonnut fenomenologisen menetelmän avulla. Halusin ymmärtää tuloksia ja muodostaa johtopäätökset tieteellisellä asenteella, teorian ja käytännönkokemusten vuoropuheena. Tutkimuksellinen tiedostaminen onnistuu vertailun, erottelun, suhteuttamisen sekä aineiston ja tulosten pienempiin osiin jakamisella. (Perttula & Latomaa 164.) Johtopäätökset – kappaleessa vastaan tarkemmin tutkimuskysymyksiini, esitän tulosten ja opinnäytetyöni soveltamismahdollisuuksia ja jatkotutkimusehdotuksia. Tutkimustulosteni perusteella tiivistän keskeisiä elementtejä asukastalotoiminnasta Asukastalo-kuvan avulla, jonka esitän osana johtopäätöksiä. Pohdinta luvussa tarkastelen kriittisesti opinnäytetyön tuloksia, työn ajankohtaisuutta ja eettisyyttä sekä omaa kasvuani prosessin aikana. Onko tutkimukseni luotettava ja mitä on jäänyt sanomatta? Mitä olen oppinut ja oivaltanut?

2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAUSTA JA YHTEISTYÖKUMPPANIT

2.1 Tutkimuksen tausta ja tarkoitus

Tapasin Kalliolan setlementin kansalaistoiminnan johtajan Matti Rajamäen, Pasilan asukastalon vastaavan työntekijän Veikko Väisäsen, Kalliolan Nuoret ry:n Itä-Pasilan sosiaalisen nuorisotyön vastaavan ohjaajan Markus Tammivuoren keväällä vuonna 2014 sekä Kalliolan Nuoret ry:n kehittämispäällikön Henna Kolehmainen kesän alussa v. 2014. Opinnäytetyöni aihe muotoutui edellä mainittujen ammattilaisten kanssa käymieni keskusteluiden pohjalta. He toivoivat tutkielmaa sukupolvien välisestä kohtaamisesta asukastalolla, eri toimijoiden kumppanuuden sekä asukastalolla tehtävän yhteistyön tarkastelua. Aiheeni tukee hyvin setlementin toiminta-ajatusta: ”Kalliolan setlementin toiminta-ajatuksena on läpi elämän kestävän oppimisen mahdollistaminen, elämänhallinnan edistäminen, ihmisten välisen vuorovaikutuksen tukeminen sekä yhteisöllisyyden toteuttaminen” (Kalliolan setlementti 2015).

Tässä työssäni tuon esille erityisesti merkityksiä sukupolvien välisistä kohtaamisista kontekstissa Pasilan asukastalon toimijoiden kumppanuuteen. Tarkastelen ovatko arkeen kuuluvat verkostot, yhteisöt ja erilaiset toimintamuodot merkityksellisiä, jos niin miten. Sosiaalialalla, kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä yhteisöllisyyttä hyödynnetään muun muassa ennaltaehkäisevässä työssä. Matalan kynnyksen kohtaamispaikoissa, kuten Pasilan asukastalolla, esimerkiksi pienten lasten vanhemmat tai eläkkeelle siirtyneet voivat tutustua toisiinsa. ”Matalan kynnyksen palveluiden avulla voidaan saada aikaan hyötyjä, jotka vähentävät raskaiden palveluitten käyttöä. Lisääntynyt aktiivisuus ja sosiaalinen osallistuminen voivat johtaa itseään vahvistavaan hyvään kierteseen, jolloin elämänlaatu ja hyvinvointi kohentuvat, fyysinen ja psyykkinen terveys paranevat ja sekä ikäihminen että yhteiskunta hyötyvät” (Koivula 2013, 19). Kohtaamispaikoissa voi olla vertaisten lisäksi myös ammattilaisia, joiden kanssa on mahdollista keskustella ja joilta voi saada tukea ja apua.

Merkityssuhteita ja ihmisten kokemuksia voi hyödyntää myös voimavarakeskeisten ja julkisuudelta usein näkymättömissä olevien menetelmien kehittämisen. (Kopomaa & Meltti 2005, 142.) Näitä osittain näkymättömissä olevia, hyväksi koettuja toimintatapoja tuon opinnäytetyössäni esille. Väisänen, Tammivuori ja Kolehmainen kertoivat, että olivat käytännön työssä todenneet monihallinnollisen kumppanuuden ja yhteistyön toimivaksi ja hyödylliseksi. Heidän mielestään Pasilan asukastalon työn tuloksellisuuden ja toimivuuden tutkiminen ja näkymättömän tiedon, eli hiljaisen tiedon näkyväksi tekeminen olisi tärkeää, jotta tietoa ja kokemusta voisi jakaa helpommin myös muille toimijoille.

Tutkimukselta vaaditaan yhä enemmän sovellettavuutta, kaupallista hyödynnettävyyttä ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta (Toikko & Rantanen 2009, 21). Työlläni tavoittelen etenkin sovellettavuutta ja hyödynnettävyyttä. Opinnäytetyöni yhteiskunnallinen vaikutavuus syntyy pääasiassa oman toimintani osalta. Voin vaikuttaa sosiaaliseen ympäristöön ja muihin ihmisiin jakamalla opinnäytetyöprosessissa saamaani tietoa. Haluan tuoda esille matalan kynnyksen paikkojen merkityksen laajemmassa mittakaavassa, esimerkiksi sosiaalialan ehkäisevän työn kontekstissa. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli kerätä ja tuottaa lisää tietoa Pasilan asukastalon toiminnasta. Tuon tässä tutkimusraportissa yhteen eri näkökulmia ja muodostan yhteistä ymmärrystä, huomioiden ja hyväksyen erilaiset näkemykset. Tutkimustietoaani voidaan hyödyntää kun asukastalon hyviä käytäntöjä mallinnetaan ja siirretään tai sovelletaan myös muihin toimintaympäristöihin. Tällä hetkellä Pasilan mallia jo sovelletaan Kalliolan settlementin Asukastalotoiminnan kehittämisprojektissa asukastalo Kylämajassa Espoon Matinkylässä (Miettinen & Immonen 2013).

Toiminnan tai työn kehittäjä ei voi olla vain ulkopuolinen asiantuntija (Toikko & Rantanen 2009, 10–11), joten aineistoa ja taustatietoa kerätessäni minun oli pyrittävä avoimeen dialogiin asukastalon toimijoiden sekä kävijöiden kanssa. Tarkoitukseni oli näin saada selkeä ja luotettava kokonaiskuva Pasilan asukastalon toiminnasta. Kokonaiskuvan, havaintojeni ja aineistoni pohjalta työn tutkimuksellinen kehittämisote oli mahdollista toteuttaa.

Henkilökohtainen tavoitteeni oli sosionomin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyöprosessin suorittaminen minulle vieraalla tutkimusmaaperällä. Tarkoitukseni oli lisätä omaa tietouttani yhteistyökumppaneideni Kalliolan Nuorten, Kalliolan

Setlementin ja Helsingin kaupungin varhaiskasvatusviraston toiminnasta sekä etenkin yhteistyöstä ja kumppanuudesta, jota nämä eri toimijat tekevät. Tavoitteeni oli ymmärtää tarkastelemiani kysymyksiä kokonaisuutena ja niiden merkitystä myös laajemmin yhteiskunnassamme. Lisäksi toinen valitsemistani tutkimusmenetelmistä, teemahaastattelu, oli itselleni melko vieras. Tavoitteeni oli oppia käyttämään uutta menetelmää ja reflektoida samalla koko prosessin ajan omaa toimintaani kriittisesti.

2.2 Tutkimuskysymykset

Lähestyin opinnäytetyöni aihetta tutkimuskysymysteni avulla kriittisesti. Halusin tietää onko asukastalolla tehtävä monihallinnollinen yhteistyö ja kumppanuus merkityksellistä ja jos, niin kenelle ja minkä takia. Pyrin huomioimaan erilaiset ryhmät ja toimijat, joilla on myös erilaisia intressejä suhteessa asukastalon toimintaan ja tarkoitukseen. Kriittistä lähestymistapaa käyttäen halusin mahdollistaa monimuotoisen dialogin. Opinnäytetyöni lähti liikkeelle kahdesta tutkimuskysymyksestä:

1. Kuinka nuorisotyön, leikkipuiston sekä asukastalon kävijät kohtaavat asukastalolla?
2. Miten leikkipuiston, nuorisotyön ja asukastalon kumppanuus näkyy yhteisessä tilassa ja toiminnassa?

Tutkimuskysymykset ja -menetelmät tarkentuivat huhtikuussa 2015, kun olin tutustunut eri tahojen toimintaan asukastalolla. Tutustuminen Pasilan asukastalon toimintaan kesti siis lähes vuoden. Olen tehnyt nuorisotyötä Helsingin kaupungin palveluksessa vuodesta 2009 lähtien ja ollut Helsingin kaupungin leikkipuistotoiminnassa mukana äitinä oman lapseni kanssa vanhempainvapaan aikana, mutta asukastalotoiminta oli minulle opinnäytetyöprosessin alussa hyvin vierasta. Myös järjestötyön kokemukseni ja etenkin tietoni Kalliolan setlementin ja Kalliolan nuorten toiminnasta olivat vähäisiä vielä kesäkuussa v.2014, jolloin teimme sopimuksen opinnäytetyön yhteistyöstä Henna Kolehmainen kanssa. Tutkimukseni lähtötilanteessa oli hyvät ja huonot puolet. Hyvänä puolella lähtötilanteessa näen sen, että ulkopuolisena tutkijana minulla ei ollut vahvoja ennakkokäsityksiä tai –odotuksia asukkaista, asukastalon muista kävijöistä tai työnteki-

jöistä. Myöskään asukastalon toiminnasta minulla ei ollut selkeitä ennakko-oletuksia. Tutustuminen asukastalon toimintaan kesti minulla pitkään, lähes vuoden verran. Pyrin huomioimaan asukastalon myös kulttuurisessa kontekstissa, suhteessa ympäristöön, kansalaistoimintaan ja yhteiskuntaan. Pohdin ja tarkastelin opinnäytetyöprosessin alussa asukaskyselyiden vastausten avulla asukastalon merkitystä Itä-Pasilan asukkaille.

2.3 Opinnäytetyön yhteistyökumppanit

2.3.1 Pasilan asukastalo kaikkien yhteisenä tilana ja paikkana

Pasilan asukastalolla toimivat Kalliolan Setlementin kansalais- ja vapaaehtoistyö, Kalliolan Nuoret ry sekä Helsingin kaupungin Leikkipuisto Lehdokki. Lisäksi Kalliolan Nuorilla on kumppanuussopimus Helsingin kaupungin Nuorisoasiainkeskuksen kanssa. Kumppanuussopimus tarkoittaa sitä, että Nuorisoasiainkeskus rahoittaa osaksi Kalliolan Nuorten Itä-Pasilan sosiaalisen nuorisotyön toimintaa. Toimijat tekevät yhteistyötä myös monien oppilaitosten ja järjestöjen kanssa.

Pasilan asukastalo sijaitsee Itä-Pasilan kerrostaloasutusalueen keskiössä. Asukastalon tilat ovat kerrostalon katutasossa ja ovi on arkipäivisin auki klo: 9.00- 21.00. Nuorisotyön ja asukastalotoiminnan kävijät käyttävät yhteistä ovea, mutta Leikkipuisto Lehdokin kävijät tulevat ja lähtevät pääasiassa toisesta, kerrostalojen sisäpihalla sijaitsevasta ovesta. Asukastalon voi kuvata jakautuvat kolmeen osaan siten, että asukastalon ovelta katsoen vasemmassa päädyssä sijaitsevat leikkipuiston tilat, keskellä nuorisotyön tilat ja oikean puoleisessa päädyssä ovat asukastalon tilat. Toimijat kuitenkin jakavat omia tilojaan tarpeen mukaan muille toimijoille ja yhteiseen käyttöön. Asukastalon sisälle tultaessa avautuu eteisestä kotoinen, olohuonemainen oleskelutila ja kahvio. Vasemmalle oleskelutilasta lähtee pitkä käytävä, jonka molemmin puolin on toimisto- ja ryhmätiloja sekä tietokonehuone. Käytävän päässä on lasiovi, jonka toisella puolella, rakennuksen päädyssä, on leikkipuiston tilat. Yhteensä asukastalolla on käytössä 600 neliön tila.

Kaikilla samoja tiloja käyttävillä osapuolilla, alueen asukkailla ja toimintaa rahoittavalla Raha-automaattiyhdistyksellä oli asukastalon perustamisvaiheessa yhtenevä näkemys siitä, että asukkaiden vapaa- ja omaehtoinen toiminta tarvitsee paikan. Lisäksi asukastilan toivottiin auttavan itsensä yksinäiseksi tuntevien tarpeisiin ja muihin alueen huolen aiheisiin. (Väisänen & Ojaksela 2011, 2–3.)

Pasilan asukastalo tarjoaa kaiken ikäisille toimintaa, osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuden omaan kaupunkitilaan liittyvissä asioissa. Asukastalon toimintaan kuuluu esimerkiksi erilaisia demokratiahankkeita, joiden tarkoituksena on vahvistaa asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä omassa elinympäristössään. Asukastalolla tavoitteena on tehdä näkyväksi myös lasten ja nuorten tapa ilmaista itseään ja osallistua vaikuttamistoimintaan.

2.3.2 Pasilan asukastalo

Kalliolan setlementti on toiminut vuodesta 1919 pääkaupunkiseudulla. Monialayhdistys tarjoaa sosiaalialan palveluita ja kansalaisopistotoimintaa sekä ylläpitää kansalaistoimintaa ja vapaaehtoistyötä. Kalliolan setlementin toiminta-ajatuksena on läpi elämän kestävä oppimisen mahdollistaminen, elämänhallinnan edistäminen, ihmisten välisen vuorovaikutuksen tukeminen sekä yhteisöllisyyden toteuttaminen. (Kalliolan setlementti 2015 i.a.)

Pasilan asukastalon toiminta on käynnistynyt Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamana projektina 1.3.2008. Helsingin kaupungin ja Kalliolan Setlementin yhteistyö perustuu kumppanuussopimukseen, jolle antavat pohjaa monin osin yhteiset tavoitteet. Kumppanuus tarkoittaa myös sitä, että Helsingin kaupunki vastaa toimitilan kustannuksista. Asukastalotoiminnan lähtökohtana on kansalaisyhteiskuntaa vahvistava ja osallisuutta mahdollistava toiminta ja erilaisten ihmisten vuorovaikutuksen lisääminen. Yhdessä toimiminen ja siltojen rakentaminen eri ihmisryhmien välille kehittää paikallisesti myös kotiutumisen keinoja ja edistää kulttuurien välistä ymmärrystä. Setlementtiliikkeessä halutaan luoda uusia kansalaistoiminnan ja kohtaamisen muotoja perinteisinä pidetty-

jen; perheeseen, uskontoon ja kansallisuuteen rakentuvien yhteisötunteiden rinnalle. (Setlementtiliitto 2015 i.a.). Tärkeitä työn muotoja ovat vertaisapu, opintotoiminta, suomalaisen työkuultuuriin perehdyttäminen, aktiiviseen kansalaisuuteen opastaminen ja väliinputoajaryhmien tunnistaminen ja tukeminen. Asukastalon projektivaihe päättyi 31.12.2010, mutta toiminta jatkuu edelleen RAY-rahoituksen, Helsingin kaupungin ja Kalliolan setlementin kumppanuuden turvin. (Väisänen & Ojaksela 2011, 1.)

2.3.3 Itä-Pasilan sosiaalinen nuorisotyö

Kalliolan setlementissä nuorisotyöstä vastaa vuonna 1974 rekisteröitynyt varhaisnuoriso- ja nuorisoyhdistys Kalliolan Nuoret ry. Pääkaupunkiseudulla toimivan Kalliolan Nuoret ry:n sosiaalipedagoginen tarkoitus on tukea lasten ja nuorten kasvua yksilöinä ja yhteisön jäseninä täyteen kansalaisuuteen. ”Kaikessa sen toteuttamissa toiminnoissa huomioidaan matalakynnyksisyys, sukupuolisensitiivisyys, yhteisöllisyys, osallisuus sekä kulttuurisensitiivisyys. Kumppanuus ja eri toimijatahojen välinen yhteistyö ovat myös yhdistyksen keskeisiä toimintatapoja” (Kalliolan setlementti 2015).

Itä-Pasilan sosiaalisen nuorisotyön toiminta on yksi Kalliolan Nuorten vakiintuneista lähiötyön toiminnoista. Lähiötyöllä tarkoitetaan sitä, että nuoria kohdataan heidän omalla asuinalueellaan ja tarjotaan mielekästä sekä osallisuutta tukevaa toimintaa. (Kalliolan setlementti 2015). Sosiaalipedagoginen nuorisokasvatus pyrkii ymmärtämään, että yhteiskunta muodostuu arvokkaista yksilöistä, jotka voivat täydentyä persoonina vasta toimiessaan yhteisössä, tasavertaisesti muiden kanssa. Vain osallistumalla ja toimimalla yhdessä vuorovaikutus ja sitä kautta yhteiskunnallinen vaikuttaminen on mahdollista. (Kurki 2010, 202–203).

Työ Itä-Pasilassa on painottunut monikulttuuriseen nuorisotyöhön, mutta jätin tarkoituksella tässä opinnäytetyössä erittelemättä monikulttuurisuutta muusta nuorisotyöstä. Ei ollut tarpeenmukaista tehdä päällekkäistä työtä jo aiemmin aiheesta tehtyjen opinnäytetöiden kanssa. Asukastalolla kokoontuvat tyttö- ja poikaryhmät, läksyryhmä ja hankkeen puitteissa järjestetään myös avointa toimintaa sekä harrasteryhmiä. Toimintaan

kuuluvat muun muassa myös retket, leirit ja erilaiset tapahtumat yhteistyössä asukastalon kanssa. (Kalliolan setlementti 2015).

2.3.4 Leikkipuisto Lehdokki

Helsingin kaupungin leikkipuistot kuuluvat avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin. Toimintaan voivat osallistua muun muassa lapset vanhempineen, kun päivähoidon tarvetta ei ole, perhepäivähoitajat hoitolastensa kanssa sekä koululaiset. Lehdokki on etenkin lapsiperheiden ja hoitajien kohtaamispaikka, jossa tuetaan lapsen ja aikuisen hyvinvointia keskustelun ja ohjatun toiminnan avulla. (Helsingin kaupunki, leikkipuisto Lehdokki.) Helsingin kaupungin leikkipuistoissa on käytössä tavoitteellinen varhaiskasvatussuunnitelma, eli Vasu. Vasuun kirjataan varhaiskasvatuksen määrittely, arvopohja ja kasvatuspäämäärät, joihin toiminta pohjautuu. Keskeisinä periaatteina ja tavoitteina ovat hyvinvoiva ja oppimisen iloa kokeva lapsi sekä hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus toiminnassa. Keskeisinä periaatteina nostetaan esiin myös kasvattajan rooli ja varhaiskasvatusympäristön sekä kielen merkitys. (Alila, K., Eskelinen, M., ym. 2014, 40).

Leikkipuistoilla on Helsingissä pitkät perinteet, joiden pohjalta esimerkiksi kaiken ikäisille tarkoitettut asukaspuistot ovat kehittyneet. Koululaisten iltapäiväkerhojen järjestäminen avoimissa leikkipuistoissa on helsinkiläinen erityispiirre. Leikkipuistojen iltapäiväkerhot poikkeavat muista kerhoista siten, että toiminnassa painotetaan koululaisten itsenäisyyttä, vapautta ja omaa vastuuta. Toisin kuin monissa muissa kerhoissa, koululaiset ovat paikalla periaatteessa vanhempien vastuulla. Lapsilla ovat tavallaan vanhempiensa määräysvallan edustajia, mikä tarkoittaa sitä, että heillä on paljon itsenäistä toiminnallista tilaa sekä valtaa neuvotella omasta osallistumisestaan puiston toimintaan. Vapaus ja itsenäisyys vetoavat koululaisiin ja he suosivat tutkimuksen mukaan itse leikkipuistoa suhteessa muihin kerhoihin. (Strandell 2012, 35.)

3 TUTKIELMAN TEOREETTINEN VIIITEKEHYS

3.1 Kohtaaminen

Kohtaamisen käsite sisältyy ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni: Kuinka nuorisotyön, leikkipuiston sekä asukastalon kävijät kohtaavat asukastalolla? Kysymys nousi työelämän yhteistyötahojen kanssa käymissäni keskusteluissa. Kohtaamisen- käsite kulkee vahvasti mukana tutkimusraportissani ja sisältyy myös sähköpostikyselyihin ja teema-haastatteluideni kysymyksiin, joiden avulla keräsin aineistoni. Pasilan asukastalolla kohtaaminen voi syntyä asukkaiden ja työntekijöiden välille, asukkaiden keskinäisessä vuorovaikutuksessa tai työntekijöiden välille.

Sosiaalialalla on pyrittävä ottamaan huomioon asiakkaiden kaikki elämänalueet ja kohdattava heidät yksilöinä sekä osana perhettään, ympäröivää yhteisöä sekä yhteiskuntaa (Sosiaalialan korkea-koulutettujen ammattijärjestö Talentia ry 2013, 8). Kohtaaminen on siten ihmisläheisen työn ydinasia. Vaikka kohtaaminen konkretisoituu ja muodostuu (tai ei muodostu) ihmisten välillä, siihen vaikuttavat myös kulttuuriset, juridiset, poliittis-hallinnolliset ja organisatoriset tekijät. Arvostava kohtaaminen vaatiikin usein laajaa arvo-osaamista ja kulttuurien tuntemusta. (Laitinen & Pohjola 2010, 139.)

Ihmisten institutionaalinen todellisuus on muodostunut ja vakiintunut tietynlaiseksi yhteistoiminnan, sääntöjen ja normien avulla. On huomioitava mitä vuorovaikutustilanteissa oikeastaan tapahtuu ja millaista todellisuutta kohtaamisissa rakennetaan. Ihmisellä on tapana kategorisoida ja liittää kohtaamansa ihmiset ja tilanteet aikaisempiin kokemuksiin ja todellisuuteen (esimerkiksi: asunnottomat, maahanmuuttajat, vangit, työttömät, yksinhuoltajat, eläkeläiset ja niin edelleen). Näin ylläpidetään ja tuotetaan sosiaalista ja moraalista ymmärrystä ja järjestystä sekä sujuvaa vuorovaikutusta ja luontevia kohtaamisia. (Juhlia 2015, 203–205.) Sosiaalialan ammattilaisen on tiedostettava kategorisointi ja oma todellisuutensa, jotta kohtaaminen olisi mahdollisimman yksilöllistä ja tasapuolista.

Institutionaalisen todellisuuden lisäksi vuorovaikutustilanteissa asiakkaan kohtaamiseen vaikuttavat kulttuuriset diskurssit. Nämä ovat laajasti tunnettuja ja toteutettuja tapoja jäsentää asioita sekä tilanteita, joissa ihmiset asettuvat tai heidät asetetaan subjektipositiioihin kulttuurisissa diskursseissa. Kulttuuriset diskurssit myös synnyttävät ristiriitoja, jos vuorovaikutuksessa on läsnä eri diskursseihin kutsuvia positioita. (Juhila 2015, 229–231.) Kulttuurisia diskursseja ovat esimerkiksi erilaiset etniset taustat, mutta myös sosioekonomisesti erilaiset lähtökohdat. Pasilan asukastalolla kulttuuriset ja etniset diskurssit ovat läsnä koko ajan, joten on tärkeä huomioida myös nämä kohtaamiseen vaikuttavat tekijät.

Sosiaalialalla, kuten myös kansalais- ja vapaaehtoistoiminnassa, on tasapainoiltava eri ryhmiä edustavien ihmisten ja organisaatioiden arvojen ristitulessa, pyrittävä kohtaamaan kaikki tasapuolisesti. Esimerkiksi suomalaisen yhteiskunnan keskeiset arvot: talous, kilpailu ja markkinat (Laitinen & Pohjola 2010, 141), ovat hyvin erilaiset sosiaalialan ja setlementtityön ammatillisiin arvoihin verrattuna ja synnyttävät työntekijöissä paljon eettisiä pohdintoja. Kulttuuristen tekijöiden tunnistaminen ja tiedostaminen ovat osa työntekijän ammattitaitoa ja edellytys mahdollisimman avoimelle, arvostavalle tasapuoliselle kohtaamiselle ihmisten kanssa. Huomioitavaa on, että arvokkaan kohtaamisen näkökulmasta puhe ja käsityksen ylläpitäminen moniongelmaisista ja tiettyihin kategorioihin sekä diskursseihin luokitelluista ihmisistä on kyseenalaistettava. Kohtaaminen toteutuu aidoimmin kun lähestymme toisiamme ihminen ihmiselle. Tämän näkökulman mukaan jokainen on oman elämänsä paras asiantuntija ja aktiivinen toimija. (Laitinen & Pohjola 2010, 155.)

Ennen kaikkea kohtaaminen on aitoa, avointa dialogia ja vuorovaikutusta, hyväksymistä, luottamusta, tasa-arvoa, arvostamista ja välittämistä pyyteettömästi. Näitä ihminen voi toteuttaa käytännössä, vaikka ei olisi sosiaalialan ammattilainen. Myös kohtaaminen kansalaisten kesken on yhtä arvokasta kuin esimerkiksi sosiaalialan työntekijän ja asiakkaan kohtaaminen. Läsnäolo liitetään nykyteoriassa vahvasti kohtaamiseen. Läsnäololla, eli omilla asenteilla ja asioihin suhtautumisella ja niiden käsittelytavoilla sekä kuuntelemalla ja keskustelemalla avoimesti on mahdollista osoittaa toiselle henkilölle arvostusta. Arvostus on kohtaamisen ydin. (Laitinen & Pohjola 2010, 161.)

3.2 Kumppanuus

Kuten kohtaaminen, myös kumppanuus- käsite on kulkenut mukana koko opinnäytetyöprosessini ajan. Kumppanuustyö on vahvasti mukana Pasilan asukastalon toiminnassa ja yhteistyötahoni halusivat saada tietoa siitä, miten leikkipuiston nuorisotyön ja asukastalon kumppanuus näkyy yhteisessä tilassa ja toiminnassa. Esimerkiksi monet asukaiden ja toimijoiden yhteiset tapahtumat ja tiedon jakaminen perustuvat toimijoiden kumppanuuteen.

Yhteistyö ja kumppanuus voidaan ajatella synonyymeina ja ne helposti sekoitetaan toisiinsa arkikielessä. Opinnäytetyössäni käytän kumppanuus-käsitettä, koska miellän sen yhteistyötä syvempänä ja tiiviimpänä suhteena eri toimijoiden välillä. Yhteistyötahoni myös itse nimittävät toimintaansa kumppanuutena. Yhteistyöstä ei välttämättä tehdä kirjallista tai suullista sopimusta, mutta kumppanuus on yleensä virallista ja kirjattu sopimuksena. Kumppanuudella pyritään kehittämään yhteistyötä suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Tärkeää on, että kumppanuuden eri osapuolet ovat yhdessä määritelleet mitä kumppanuus heille tarkoittaa. Kumppanuus sisältää yhteisen ymmärryksen rakenteista, toiminnasta sekä ihmisistä. Kumppanuudella pyritään löytämään parhaat mahdolliset vaihtoehdot ja ratkaisut haluttuihin ongelmiin tai kysymyksiin. (Räsänen & San 2005, 57.)

Vaasan yliopiston aluetieteen professori Hannu Katajamäki kirjoittaa artikkelissaan Uuden yhteistyön aika, että sosiaalialan hallinnallisissa suhteissa ja työssä on havaittavissa tarve uusien toimintamallien luomiseen. Hallinnan sisältöä pohdittaessa on vastattava kolmeen kysymykseen: ”Ketekä toimivat yhdessä? Miten yhteistyötä tehdään organisaatioiden välillä? Miten yhteistyötä ylläpidetään, kun hallintaan liittyvät vuorovaikutuksen prosessit muuttuvat?” Regiimi, eli hallinta, on rakennettava kansalaisten, kuntien sekä aluehallintoviranomaisten, korkeakoulujen ja muiden asiantuntijaorganisaatioiden, edunvalvonta- ja poliittisten organisaatioiden sekä yritysten tasaveroiseen kumppanuuteen perustuvilla yhteisillä päätöksillä ja toiminnalla. (Katajamäki 2015).

Sosiaalialalla kumppanuuden voidaan ajatella yltävän myös ihmisiin, jotka eivät edusta mitään instituutiota tai organisaatiota, mutta joiden kanssa yhdessä, kumppaneina, työtä tehdään. ”Siinä missä tulevaisuuden käytäntö vaatii vahvaa teoriapohjaa ja oman työn

tutkivaa otetta, niin sosiaalialan tutkimus tarvitsee kumppanikseen vahvan yhteyden ihmisten elämäntilanteisiin ja käytäntöön,” ylisosiaalineuvos Aulikki Kananoja kuvaillee. Sosiaalialan tutkimuksessa tulisi tarkastella työn vaikutuksia enemmän kuin suoritteita, tuotteita ja tuloksia. ”Asiakkaat on nähtävä kumppaneina ja otettava ryhmien ja yhteistyöverkostojen voima käyttöön” (Kananoja 2012, 33). Katajamäen ja Kananojan näkemykset kansalaisista kumppanuuden tärkeinä jäseninä ovat tärkeitä ja ajankohtaisia. Myös Pasilan asukastalolla tehtävän kansalaistyön ajatuksena on rakentaa toimintaa, yhteisöä ja ympäristöä yhdessä asukkaiden kanssa, mutta selkeyden takia olen rajannut tässä työssä kumppanuuden koskevan yhteistyökumppaneitani ja heidän suhdettaan toisiinsa.

3.3 Yhteisö ja yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys ja yhteisö ovat moniselitteisiä ilmiöitä ja ne muuttuvat jatkuvasti. Siksi niille on mahdoton antaa selkeitä määritelmiä (Sternberg 2011, 1 & 13). Pasilan asukastalon toiminta pohjautuu yhteistoimintaan, jonka avulla tuetaan myös alueen asukkaiden yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyys asukastalolla muodostuu tai ei muodostu – riippuen esimerkiksi tilasta, kohtaamisesta ja kumppanuudesta. Marrenguelan (2010, 38) mukaan yhteisöllä viitataan joukkoon ihmisiä, jotka joko:

- asuvat lähekkäin, samalla alueella,
- jakavat keskenään samanlaisia toimintoja (harrastukset, työ ja niin edelleen),
- uskovat tai harjoittavat samaa uskontoa tai uskomusta, tai
- ovat etniseltä taustaltaan yhteneviä.

Yleisesti ihmisten keskinäistä yhteenkuuluvuutta, sosiaalisen solidaarisuuden kehittymistä ja aidon kansalaisuuden tunnustamista kutsutaan yhteisöllisyydeksi. Ihmisellä on luonteenomaista liittyä muihin, kuulua yhteisöihin. (Pentti 2003, 106–107.) Usko yhteisöön paikkana, jossa tarpeet ja ongelmat tulevat kohdatuiksi ja, jonka fyysinen sijainti

on paras mahdollinen, tukee perheiden ja yksilöiden hyvinvointia (Marrengula 2010, 37).

Yhteisöt vaihtelevat tavoitteiltaan ja toimintamuodoiltaan. Yhteisöllisyys viittaakin ennen kaikkea sosiaalisen vuorovaikutuksen ominaisuuteen ja tapaan. (Sternberg 2011, 11.) Yhteisöissä yhteiset arvot ohjaavat ja sitovat toimintaa. Yhteisö koetaan lämpimänä ja turvallisenä paikkana. Ideaalisesti kaikki ymmärtävät toinen toisiaan, eikä kukaan ole ulkopuolinen. Yhteisössä vallitsee toinen toistaan tukeva, luottamuksen ilmapiiri.

Luottamus on sosiaalisen pääoman keskeisin osa. Se voidaan jakaa erityiseen ja yleistettyyn luottamukseen. Erityinen luottamus liittyy ihmisiin, joiden kanssa olemme eniten samanlaisia ja jotka tunnemme hyvin. Yleistetty luottamus suuntaa tuntemattomiin ihmisiin tai instituutioihin. Yhteisössä tärkeitä, sosiaalista pääomaa vahvistavia tekijöitä ovat lisäksi: vastavuoroisuus, hyvä tiedonkulku, sosiaaliset taidot sekä erimielisyyksien ja ristiriitojen avoin käsittely. Yhteisö on ideaali, johon esimerkiksi setlementtityössä pyritään. (Sternberg 2011, 2 ; Harju, 2010, 62.)

Yhdistysten, liikkeiden ja muiden instituutioiden pyrkimys yhteisöllisyyden lisäämiseen ei kuitenkaan yksistään riitä. Tarvitaan ihmisiä, jotka haluavat olla osa yhteisöjä. Voidaan myös tarkastella ovatko sosiaalialan palvelut ja järjestöt ihmisiä yhteisöllistäviä vai toimivatko yhteisöt mahdollistajina. Yhteisöllistäminen voidaan nähdä kansalaisyhteiskunnan ja julkisen sektorin voimavaroja yhdistäväksi kattavaksi makrotason strategiaksi. Viime vuosina on muodostettu paljon yhteisöllistämistä tukevia hankkeita esimerkiksi lähiöprojekteina. Tavoitteenani niissä on ihmisten omat voimavarat ja osallisuus. Kansalais- ja hyvinvointiyhteiskuntaa tukevat yhteisöt eivät voi olla liian suljettuja, sitovia, leimaavia tai luonteeltaan hierarkkisia, koska näiden ominaisuuksien seuraukset ovat usein enemmänkin kielteisiä kuin myönteisiä. (Juhlia 2015, 124–125.)

3.4 Tila ja paikka

Tilan ja paikan- määritelmää on hyvä tässä avata, koska Pasilan asukastalo on ensisijaisesti paikka ihmisille. Asukastalo on tutkimukseni fyysinen paikka ja kaikkia haastattemiani Itä-Pasilan asukkaita sekä työntekijöitä yhdistävä tila. Kaikki toiminta kuten myös kohtaamiset ja kumppanuus kytkeytyvät jollain tasolla asukastaloon. Paikallisten kohtaamisten ja toimintaan tarkoitettujen tilojen syntyminen kertoo osaltaan ihmisten tarpeesta olla osallisia, osallistua ja liittyä yhteisöön. Esimerkiksi kansalaistoiminnan avulla ihmiset voivat edistää omaa ja toisten hyvinvointia, arkielämän sujuvuutta ja vaikuttaa haluamiinsa asioihin. Samalla on mahdollista tavata samankaltaisessa elämäntilanteessa olevia ihmisiä. (Kopomaa & Meltti 2005, 141.)

Nykypäivän kansalaisyhteisöt eivät ole staattisia paikkoja, joiden suojissa eletään. Paikkaan kuulumisenkin on aina subjektiivinen kokemus. Tila tai paikka sosiaalisessa kontekstissaan ei voi olla kovin rajattu tai identiteetiltään pysyvä. Paikat määräytyvät suhteessa ja yhteyksissä muihin paikkoihin. Nykyaikana paikalla ja tilalla on myös virtuaalinen ulottuvuus, kuten sosiaalinen media, mutta sitä en ole tarkemmin huomionut oppinnäytetyöprosessissani. Viestintäteknologia tuo kuitenkin oman lisänsä määriteltäessä paikan ja paikkojen suhteita. (Strandell, Haikkola & Kullman 2012, 36–37).

Mielikuvien, tiedostamattomien tai tiedostettujen ajatusten ja asenteiden kautta muodostuu alueen psyykkinen ympäristö, mentaalinen tila, eli mielikuva kaupungista. Mielikuva on subjektiivinen ja henkilökohtaisiin merkityssuhteisiin liittyvä mentaalitila. Tämän vuoksi jokainen ihminen kokee ja näkee konkreettisen tilan hyvin yksilöllisesti. Voidaan puhua myös alueellisesta identiteetistä, mikä syntyy yhteisten kokemusten kautta. Keitä ”me” olemme ja millaisia ”me” alueen asukkaat olemme, voidaan määritellä vain yhteenkuuluvuuden pohjalta. (Puroila 2003, 6–8.)

Asuinympäristö on moniulotteinen tila, sosiaalinen konstruktio, jota käytännössä tuotetaan ja ylläpidetään joka päivä. Tila voidaan ajatella rakentuvan mielikuvituksellisesti myös fyysisestä, sosiaalisesta ja psyykkisestä ympäristöstä. Mielikuvassa fyysisyyteen kuuluvat konkreettiset tilat eli ulkoiset puitteet, rakennettu ympäristö kuten erilaiset yhteiset tilat, sekä luonto, joihin sosiaalinen ympäristö sijoittuu. Sosiaalisuus alueella ja erilaisissa paikoissa muodostuu alueen asukkaista, asukkaiden virallisista ja epäviralli-

sista suhteista, verkostoista ja järjestelmistä sekä niin sanotuista sivullisista henkilöistä, joilla ei ole henkilökohtaista suhdetta alueeseen. (Puroila 2003, 6.)

3.5 Asukastalo kansalaistoimintana kulttuurisessa kontekstissa

Pasilan asukastalo on pääasiassa tila ja yhteisö kansalaistoiminnalle, joka rakentuu sosiaalisuuden varaan. Kansalaistoimintaa voidaan pitää yläkäsitteenä ihmisten yhteiskunnalliselle toiminnalle ja osallistumiselle. Yhteistä kansalaistoiminnan muodoille (kuten vapaaehtoistyölle) on, että ne kumpuavat ihmisten omista kokemuksista, tarpeista ja halusta vaikuttaa. Tehdään yhdessä asioita ja kannetaan yhteisesti vastuuta. Yhteiskunnallinen asenneilmapiirimme on hyvin yksilökeskeinen ja myös kansalaistoiminnan avulla vahvistetaan paitsi yhteisöllisyyttä, myös ihmisiä yksilöinä. Yksilöllä on myös mahdollisuus oppia ja kehittää itseään kansalaistoiminnan avulla muun muassa näissä asioissa:

- minäkuvan ja oman identiteetin rakentaminen,
- toimiminen osana pienryhmää,
- projektityöskentely,
- yhteisön päämäärien, arvojen ja oman toiminnan ymmärtäminen osana laajempaa kokonaisuutta,
- kansalaistoiminnan yhteiskunnallisen merkityksen ymmärtäminen ja oman osuuden tiedostaminen,
- erilaisten näkökulmien ja tavoitteiden yhteensovittaminen, ristiriitojen sietäminen.

Lainsäädäntö turvaa kansalaistoiminnan tekijöille laajan toimintavapauden. Toimintaa suunnitellaan vapaasti, joustavasti ja erilaisten intressien mukaan. (Harju 2010, 45 & 57.) Koska asukastalolla tehtävä työ ei ole vain kansalaistoimintaa aikuisten parissa, siellä on noudatettava myös nuorisolakia ja varhaiskasvatuslakia. Nuorisolaki ja varhaiskasvatuslaki antavat hieman selkeämmät raamit asukastalolla tehtävälle toiminnalle alle 29-vuotiaiden asukkaiden kanssa. Nuorisolailla halutaan edistää nuorten aktiivista

kansalaisuutta, sosiaalista vahvistumista, ylisukupolvista vuorovaikutusta sekä edistää nuorten kasvu- ja elinoloja omissa yhteisöissään (Kurki 2010, 201). Varhaiskasvatuslaki edellyttää muun muassa, että lasten mielipiteet ja toiveet toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen liittyen on selvitettävä hänen iän ja kehityksen edellyttämällä tavalla (Julkisten ja hyvinvointialojen liitto 2015).

Kansalaistoiminta liittyy vahvasti setlementtityöhön. Kansalaistoiminta taasen on sidoksissa ympäröivään kulttuuriin. Setlementtiliikkeellä on sosiokulttuurisen innostamisen metodologinen historia. Sosiokulttuurinen innostaminen on sosiaalipedagogisesta teoriasta nousevaa monitahoista kasvatusta ja kansalaistoimintaa, jonka avulla ihmisten kasvua aktiiviseksi ja tiedostavaksi kansalaisuuteen tuetaan käytännössä. Kansalaisuuden kasvamisen tukemisen pohjan muodostavat yhteiskunta, yhteisö, kulttuuri, kasvatusta ja persoona. Tavoitteensa yhteiskunta, joka omaa solidaariset arvot. (Kurki 2010, 204–206.) Pasilan asukastalon toiminnan kokonaisuuden hahmottamiseksi ja ymmärtämiseksi on myös tärkeää tarkastella asukastaloa kulttuurisessa kontekstissa; sitä minkälaisia merkityksiä asukastalolla on suhteessa ympäristöön ja ympäröiviin kulttuureihin.

Kulttuurin määritelmä on hyvin moniselitteinen ja muuttuva. Tarkastelen opinnäytetyössäni asukastalon kansalaistoimintaa kulttuurisessa kontekstissa näkökulmasta, jonka mukaan kulttuuri on oppimista ja opiskelua, suhteessa luovuuteen yhdessä muiden kanssa, sosialisointiprosessina. ”Kulttuuri on hengen tuotetta, inhimillistä luomusta, mutta samalla se on yhteisöllistä tuotetta ja heijastaa oman aikakautensa ideoita” (Kurki 2006, 147.) Kulttuuri on sosiaalinen perintö, johon ihminen sopeutuu osin tiedostamattomasti. Kulttuuri syntyy kaupunkien, kylien ja alueiden asukkaista, se on kansalaisten, ei virkamiesten määriteltävissä. Paras lähtökohta aidon kulttuurin syntymiseen on vapaa- ja omaehtoinen järjestäytyminen. (Kurki 2006, 146–151.)

4 KÄYTTÄMÄNI TUTKIMUSMENETELMÄT

4.1 Laadullinen tutkimus

Opinnäytetyöni on tehty laadullisia tutkimusmenetelmiä käyttäen. Menetelmävalintani perustui yhteistyöhenkilöideni kanssa käymiini keskusteluihin sekä muihin alkuselvityksiin, joita tein asukastalon toiminnoista, kävijöistä ja tarpeista. Pääsyin haastattelemaan alueen asukkaita, koska tutkin työssä merkityssuhteita ihmisten omista intresseistä ja näkökulmista katsoen. Haastattelu- menetelmää hyödyntäen minulla oli mahdollisuus toistaa kysymyksiä, tarkentaa kysymyksiä tai vastauksia ja muutenkin käydä vapaata keskustelua haastateltavien kanssa.

Tutkittaessa merkitysrakenteita, sitä miten ihmiset hahmottavat ja kokevat asioita, aineistona tulee olla tekstiä, eli esimerkiksi litteroitua haastatteluaineistoa, jossa he puhuvat omin sanoin tarkasteltavana olevasta aiheesta (Alasuutari 2014, 83). Kokemuksen fenomenologisessa tutkimuksessa lähtökohtana on ymmärtää kokemuksellinen ilmiö sellaisena kuin se on (Lehtomaa 2005, 163). Tavoitteeni oli valitsemiani menetelmiä käyttäen asukastalo- toiminnan hahmottaminen kokemuksellisena kokonaisuutena, jonka avulla minulla oli mahdollista vastata tutkimuskysymyksiin luotettavasti.

Perehdyin tutkimusprosessini alussa asukaskyselyyn, joka oli toteutettu Itä-Pasilan alueella vuonna 2013. Analysoin kyselyn tuloksia ja pohdin niiden merkitystä opinnäytetyölleni: Olisiko kyselystä aineistoksi? Minkälaisen merkityksen asukkaat kokivat asukastalolla olevan? Kyselyyn oli vastannut 276 asukasta. Asukaskyselyn perusteella Pasilan asukastalon merkittävimmit tekijöiksi nousivat yhteisöllisyys, toisten ihmisten ja asukkaiden kohtaaminen ja yksinäisyyden/syrjäytymisen ehkäisy. Myös asukastalo paikkana, auttaminen, oppiminen ja tiedonsaanti nousivat esille vastauksissa. Kysely osoittautui kuitenkin aiheeni kannalta liian suppeaksi materiaaliksi, joten päädyin keräämään aineistoni haastatteleamalla Itä-Pasilan asukkaita, jotka olivat mukana Pasilan asukastalon, leikkipuisto Lehdokin tai Kalliolan nuorten toiminnassa sekä keräämällä sähköpostikyselyiden avulla vastaukset näiden toimintojen työntekijöiltä. Ennen aineiston keräämistä kerroin vastaajille heidän ikänsä ja asemansa huomioiden tutkielman

tavoitteista ja toteutuksesta. Sekä haastatteluun, että kyselyyn osallistuminen oli vapaaehtoista. Haastattelu ja kysely eivät ole täysin synonyymisiä, sillä tiedonkeruuvaiheessa toiminta on erilaista. Tekemäni haastattelut olivat joustavia ja vuorovaikutuksellisia tilanteita. Haastattelutilanteissa tärkeintä on kerätä tietoa halutuista teemoista (Tuomi & Sarajärvi 2013, 73). Sähköpostikyselyissä, joiden avulla sain tietoa työntekijöiltä, avoin dialogi ei ollut mahdollista. Sähköpostikyselyt koskivat kaikkia asukastalon tiloissa työskenteleviä (Liite3). Kyselyaineiston keräsin 4.5- 14.5.2015.

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa, ymmärtämään tiettyä toimintaa ja antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle. On myös tärkeää, että henkilöillä, joilta tietoa kerätään, on tietoa ja kokemusta tutkittavana olevasta asiasta tai ilmiöstä. Tiedonantajien valinta ei ole siis sattumanvaraista, vaan harkittua ja tarkoituksenmukaista, kriteereinä voivat olla esimerkiksi: itsensä ilmaisemisen taito, puhekyky tai kirjoitustaito. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 85–86). Melko vapaamuotoista, laadullista menetelmää käytettäessä ja aineistoa käsiteltäessä eettisyys ja tutkijan moraali korostuvat (Tuomi & Sarajärvi, 125), joten pyrin jo ennen tutkimusmenetelmien käyttöä huomioimaan tärkeimmät eettiset käytännönkysymykset. Etenkin alaikäisten haastattelu mietitytti minua. Alaikäisen haastattelusta olen kirjoittanut alaluvussa 4.3.

Tutkimuksen lähtökohta on se, että tutkija tietää mitä tekee. Se on tärkeää paitsi teknisen toteutuksen takia, niin myös eettisesti. Jokainen tutkimus sisältää omat eettiset ongelmat, joista on oltava tietoisia. Tutkija osattava perustella käyttämänsä menetelmän valinta, mutta loppujen lopuksi myös tutkijan usko ja asenne menetelmän toimivuudesta kyseisessä tutkimuksessa on ratkaiseva. Perusteluiden avulla tutkija pyrkii osoittamaan uskonsa todeksi. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 67–68.)

4.2 Teemahaastattelu

Teemahaastattelun haasteet ja samalla rikkaudet, ovat sen vuorovaikutuksellisuudessa. Yllätyksen mahdollisuus tekee menetelmästä mielenkiintoisen. (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 162.) Teemahaastattelun positiivisiin puoliin kuuluu myös menetelmän jousa-

vuus; tutkija voi esittää kysymyksensä haluamassaan järjestyksessä ja keskustelunkulkuun soveltaen. Menetelmän haitaksi voidaan lukea se, että vastaaja saattaa antaa virheellistä tietoa sosiaalisen paineen takia, eli kertoa asioita, joita uskoo tutkijan haluavan kuulla. (Rautasalo 2012, 39.) Sama riski tosin koskee monia muitakin laadullisia ja toiminnallisia tutkimusmenetelmiä.

Tavoitteenani oli saada haastatteluihin kaksi kävijää leikkipuistosta, kaksi nuorisotyöstä ja kaksi asukastalolta. Haastattelurungon muodostin tutustuttuani alustavasti asukastalon eri toimijoihin, asukkaisiin ja heidän tarpeisiinsa. Teemat ja kysymykset pidin mahdollisimman avoimina, että en rajaisi haastateltavien kokemuksia valmiisiin muotteihin (Liite 2). Haastattelut tapahtuivat asukastalon tiloissa huhti- ja toukokuun 2015 aikana. Haastattelut sovittiin etukäteen vapaaehtoisten henkilöiden kanssa. Kaikkien kanssa pyrin tapaamisen ensihetkestä ystävälliseen, luottamukselliseen vuorovaikutukseen ja dialogiin. Halusin tietää millä mielellä haastateltavat tilanteeseen tulivat. Ennen haastatteluiden virallista alkua ja keskustelun nauhoittamista kerroin myös hieman itsestäni, haastattelun tarkoituksesta, menetelmästä ja luottamuksellisuudesta. Haastateltavat allekirjoittavat haastatteluluvan ennen haastattelun alkua (Liite 1). Alaikäinen haastateltavani pyysi allekirjoituksen tutkimuslupa- ja huoltajaltaan ennen sovittua haastatteluajan kohtaa. Haastattelut tapahtuivat asukastalon tyttöjen huoneessa, poikien huoneessa ja leikkipuiston työntekijöiden toimistossa, koska kyseiset tilat olivat rauhallisia ja intiimejä. Nauhoitin haastattelut ja tein haastattelun aikana lyhyitä muistiinpanoja kirjallisesti. Minulla oli ennen haastattelua valmiina teemat, joista toivoin saavani tietoa. Teemojen pohjalta olin muodostanut itselleni alustavia, suuntaa antavia kysymyksiä, joihin etsin vastauksia. Olin numeroinut kysymykset helpottaakseni työskentelyäni, mutta haastattelutilanteessa en noudattanut kysymysten järjestystä. En halunnut johdatella tai ohjata luontevaa dialogia, jotta keskustelu kulkisi haastateltavan kokemusten ja ajatusten mukaan. Teemahaastattelussa on tärkeää, että keskustelu etenee valittujen teemojen varassa, eikä niinkään yksityiskohtaisten kysymysten mukaan (Hirsjärvi & Hurme 2008, 48). Aloitimme haastattelut taustakysymyksillä ja kysymysrunko eteni luontevasti teemoittain. Lopuksi kysyin oliko haastateltavilla jotakin muuta mainittavaa tai kysyttävää minulta aiheeseen tai teemoihin liittyen, mikä ei ollut tullut esille keskustelun aikana (Liite 2.)

4.3 Alaikäisen haastattelu

Alle 18-vuotiaan henkilön haastattelemisessa nousevat erityisesti kysymykset tutkimuksen eettisyydestä ja tutkimusluvasta. Haastattelemistani nuorista toinen oli alle 18-vuotias. Hän toi haastatteluun mukanaan tutkimuslupalapun, jossa oli huoltajan allekirjoitus. Perustuslain 6 § 3 momentin mukaan lapsia (alle 18-vuotiaita) on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. Nuorisolain 8 §:n mukaan nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa. (Thl 2015). YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa lapset tunnustetaan yhteiskunnallisiksi toimijoiksi (Lagström, Pösö, Rutanen & Vehkalahti 2010, 29).

Laissa ja sopimuksissa alle 18-vuotiaat ovat lapsia, mutta tutkimusluvan pyytäminen huoltajalta ei ole aina välttämätöntä. Mielestäni oli eettisesti parempi vaihtoehto, että myös huoltajat tietävät mihin haastatteluun heidän alaikäinen nuori on suostunut. Haastatteluluvan pyytäminen huoltajilta myös mahdollistaa sen, että nuori voi haastattelun jälkeen tai ennen sitä keskustella huoltajiensa tai huoltajansa kanssa tutkimuksen aiheesta, koska huoltaja on tietoinen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja aiheesta. Tutkimuksessa tärkeää on se, että nuori ymmärtää mistä tutkimuksessa on kysymys. Haastattelutilanteessa on tärkeä tavoittaa nuoren kieli ja kommunikaatiotapa, eli huomioida kehityksellinen taso. Haastattelijan tulee toimia reflektiivisesti ja nuoren kuvaustapoja sekä kieltä hyödyntäen (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 154–156).

4.4 Sähköpostikysely

Keräsin aineistoa myös Pasilan asukastalon työntekijöiltä, koska heidän kokemuksensa ja mielipiteensä ovat tärkeitä aiheeni monipuolisen tarkastelun kannalta. Pohdin menetelmävalinnassani lähinnä haastatteluiden, fokusryhmähaastattelun ja kyselyiden välillä. Päädyin kyselyihin, koska kaikkia työntekijöitä olisi ollut haasteellista saada samaan

aikaan haastatteluun ja erikseen kaikkien työntekijöiden haastattelemineen ja aineiston litteroiminen olisivat vieneet kohtuuttoman paljon aikaa tavoitteisiini nähden. Lisäksi kyselyiden avulla kaikki saivat vastata luottamuksellisesti vain minulle, eikä asioita käsitelty yhdessä esimerkiksi ryhmähaastattelussa. Kyselyn lähetin sähköpostitse täysin ajankäyttöä ja sen menetelmällistä joustavuutta ajatellen. Työntekijät pystyivät vastaamaan itselleen sopivana ajankohtana ja minulla oli myös mahdollisuus perehtyä vastauksiin kun halusin. Kaikilla työntekijöillä on myös hyvät kirjoitustaidot, joten minun tarvinnut pelätä, että vastaaminen jäisi sen takia.

Tärkeä osa kyselyiden tekemisessä on vastaajien valmistaminen siihen, mitä tutkija heiltä toivoo (Flick 2009, 267). Tapasin Pasilan asukastalon talokokouksessa 23.4.2015 Leikkipuistolehdokin, Pasilan asukastalon sekä Itä-Pasilan sosiaalisen nuorisotyön edustajat. Kerroin työntekijöille opinnäytetyöni tavoitteista ja tarkoituksesta ja pyysin heiltä kommentteja sekä ehdotuksia, jotka minun olisi hyvä huomioida tutkielmaa tehdessäni. Kerroin, että luotan heidän ammattitaitoonsa ja, että olen kiitollinen kaikenlaisesta palautteesta prosessin jokaisessa vaiheessa. Sovimme suullisesti sähköpostikyselyihin vastaamisesta ja siitä, että käsittelen vastaukset luottamuksellisesti. Sähköpostikyselyihin (Liite3) keräsin vastaukset 4.-14.5.2015. Toiveenani oli saada vastaus mahdollisimman monelta työntekijältä. Vastausaikaa oli aluksi yksi arkiviikko 4.-9.5.2015, mutta alkuperäisen vastausajan osoittautuessa liian lyhyeksi, pidensin vastausaikaa 14.5.2015 saakka. Pyrin tällä muutoksella keräämään enemmän aineistoa ja mahdollistamaan alkuperäisenä vastausajankohtana pois töistä olleiden työntekijöiden vastaamisen.

4.5 Aineiston teemoittelu ja analyysi fenomenologisesti

Laadullisen tutkimuksen aineiston ominaispiirteinä voidaan pitää ilmaisullista rikkautta, monitasoisuutta ja kompleksisuutta (Alasuutari 2014, 84). Aineistoni koostuu haastatteluista, sekä puolistrukturoiduista kyselyiden vastauksista. Teorian ja keräämäni aineiston vuoropuhelulla tarkastelen fenomenologisesti käsillä olevaa ilmiötä. ”Fenomenologiselle tutkimusperinteelle ominaista on olemustiedon tavoittelu. Tällä tarkoitetaan pyr-

kimystä saada ajatuksellisesti kiinni kulloinkin tarkasteltavana olevan ilmiön olemuksesta, tavoittaa asian olemus, eli ikään kuin nähdä mielessään, mistä ilmiössä pohjimmiltaan on kyse” (Hämäläinen & Nivala 2008, 57–58). Tutkijan ymmärrys tutkimastaan ilmiöstä on muuttuva koko prosessin ajan. Omat ennakkokäsitykset saattavat tulla esille vasta aineistoa kerätessä tai analysoidessa. (Perttula & Latomaa 2005, 166).

Laadullisessa analyysissä aineistoa tarkastellaan kokonaisuutena. Analyysillä pyritään rakennekokonaisuuden luomiseen, jossa kaikki seikat tulee kyetä selvittämään siten, etteivät ne ole ristiriidassa esitetyn tulokinnan kanssa. Aineistosta voidaan etsiä tietoa ihmisten taustoista, toiminnasta, käyttäytymisestä ja kokemuksista – mikä ihmisiä motivoi toimintaan ja mitä merkityksiä eri asioille annetaan. (Alasuutari 2014, 38 ja 94.) Käsittelin aineistoa teemojen pohjalta teoriaohjaavasti (Tuomi & Sarajärvi 2009, 113). Teemahaastatteluiden jälkeen oli luontevaa teemoitella aineisto. Teemoittelulla pyritään jäsentämään aineisto eri aihepiireihin. Teemat ohjaavat aineiston analyysia ja tukevat tutkimuskysymyksiä.

Sisällönanalyysin ja aineiston teemoittelun avulla etsin tietoa tutkimuskysymyksiini:

1. Kuinka nuorisotyön, leikkipuiston sekä asukastalon kävijät kohtaavat asukastalolla?
2. Miten leikkipuiston, nuorisotyön ja asukastalon kumppanuus näkyy yhteisessä tilassa ja toiminnassa?

Luvussa 5. Tulokset nostan esiin merkityksellisiä tekijöitä näihin kysymyksiin sekä tekijöitä, jotka tukevat tutkimuskysymysten vastauksia. Tutkimuskysymyksiini pyrin vastaamaan teorian ja aineiston vuoropuhelulla, fenomenologista tapaa hyödyntäen, luvussa 6. Johtopäätökset.

4.6 Menetelmien käyttö ja aineiston analyysi

4.6.1 Haastattelut

Haastatteluaineiston analyysin kohteena on sanatarkasti kuvaus koko tilanteesta. Litteroin nauhoittamani haastattelut heti tilanteiden jälkeen toukokuussa 2015, jolloin minulla oli keskustelu vielä hyvin muistissa. Analysointimahdollisuuksien rajana nauhoitetussa aineistossa on vain tutkijan mielikuviutus sekä luovuus (Alasuutari 2014, 89). On tärkeä ”nähdä tekstin läpi” erilaiset näkökulmat, yhteys ympäristöön ja haastateltavan elämäntilanteeseen. Tutkijan on varmistettava, että ei lähde heti ensimmäisenä etsimään aineistosta yksittäisiä realistisia faktoja ja vertaamaan niitä subjektiivisiin kokemuksiin. Aineistoa olisi hyvä lähestyä kokonaisuutena kontekstissaan. (Flick 2009, 259.) Käsitteellin aineiston fenomenologista näkemystä hyödyntäen ja luottamuksellisesti niin, ettei vastauksista voi tunnistaa yksityishenkilöitä tai työntekijöitä.

Tavoitteenani oli haastatella kuusi henkilöä; kaksi asukastalon, kaksi nuorisotyön ja kaksi leikkipuiston toiminnassa mukana olevaa. Työntekijät auttoivat minua saamaan tutkimushaastateltavia, jotka olivat olleet vähintään kuluneen vuoden aikana ja ainakin viikoittain mukana jossakin asukastalon, leikkipuiston tai nuorisotyön toiminnassa. Pyrin varmistamaan sen, että haastateltavilla oli kokemusta tarkasteltavana olevasta aiheesta. Haastattelut toteutuivat toivotusti ja lisäksi haastattelin leikkipuistoon työllistettyä alueen asukasta. Yhteensä haastatteluita oli siten seitsemän. Haastateltavissa oli sekä miehiä että naisia, ikäjakaumaltaan 17- 75- vuotta. Kaikki olivat asukastalon, nuorisotyön tai leikkipuiston toiminnassa viikoittain ja asuivat Itä-Pasilassa. Haastateltavista osa oli asunut Itä-Pasilassa vain muutaman vuoden ja osa jo useita kymmeniä vuosia.

Haastatteluiden tutkimusmenetelmällisesti hyvä puoli onkin, että suunnitellut henkilöt usein tulevat haastateltaviksi sovitusti ja heidät on mahdollista tavoittaa uudelleen haastattelun jälkeen, jos aineistoa halutaan täydentää. Haastattelutilanteissa pyrin luomaan omalla toiminnallani luottamuksellisen, ystävällisen ja rennon ilmapiirin, jolloin avoin vuorovaikutus ja dialogi mahdollistuivat. Silti haastattelutilanteisiin ja aineiston luotettavuuteen liittyi riskejä. Haastateltavat ehkä halusivat esiintyä yhteiskunnallisesti katso-

en hyvinä kansalaisina ja antaa aiheen ja tilanteen kannalta sosiaalisesti suotavia vastauksia. Haastatteluaineisto on aina konteksti- ja tilannesidonnaista, joten tutkijan on pyrittävä tulkitsemaan vastauksia kulttuuristen merkitysten ja merkitysmaailmojen valossa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 195–196).

Haastatteluja oli siis yhteensä seitsemän. Nauhoitetut ja litteroidut haastattelut olivat kestoltaan 10:09 – 25:47 minuuttia. Käytin äänittämisessä matkapuhelimeen lataamaani nauhuri-sovellusta. Nauhoituksen ja litteroinnin ulkopuolelle jäivät tutustumiset, minun puheeni haastattelun ja opinnäytetyön tavoitteista sekä haastattelutilanteen jälkeiset keskustelut. Kuuntelin jokaisen nauhoittamani haastattelun kokonaan ennen litteroinnin aloittamista. Litteroinnin aikana kuuntelin haastattelut vähintään kolmeen kertaan ja lopuksi vielä tarkistin litteroimani tekstin. En lisännyt litteroimaani tekstiin taukoja, äännähdyksiä, naurua, havaitsemiani ilmeitä tai muuta vastaavaa ilmaisuja, koska halusin selkeyden vuoksi keskittyä analysoimaan puhetta. En myöskään luota omiin tulkitsijan taitoihini niin paljon, että olisin lähtenyt analysoimaan tässä opinnäytetyössä haastateltavien sanatonta viestintää. Kaikki haastateltavat puhuivat suomen kieltä, joten haastatteluissa ei ollut mukana tulkkia. Litteroitua tekstiä, eli vastaajan puhetta, jossa ei ollut mukana kysymyksiäni, kertyi yhteensä yksitoista sivua. Jätin oman puheeni pois litteroinnista, koska esitin tasapuolisuuden nimissä kysymykseni hyvin samalla tavalla, vaikkakin eri järjestyksessä, jokaiselle haastateltavalle. Haastatteluaineiston analyysissa on tärkeää, miten tutkija tavoittaa ilmiön sellaisena kuin se tutkittavalle ilmenee. Siihen on avuksi litteroidun tekstin avoin lukeminen, jolla haastattelija konkreettisesti etäännyttää itsensä haastattelutilanteesta. Avoin lukeminen helpottaa haastattelijaa hahmottamaan omaa ajattelua ja ihmiskäsitystä, mikä puolestaan on hyödyllistä ennakkokäsityksien karsimisessa. (Lehtomaa 2005, 175–177). Luin tekstit muutamia kertoja läpi ennen kuin lähdin nostamaan esiin teemoja. Teksti oli suhteellisen helppolukuista ja sieltä selkeästi erottuivat teemahaastattelurungon teemat. Aloitin analyysin poistamalla tutkimuskysymysteni aiheen kannalta täysin epäoleelliset kohdat. Loput aineistosta pysyivät teemoittelemaan seitsemään kategoriaan. Haastattelurungon teemoihin lisänä kyseleistä muodostui teema: Toimijoiden kumppanuus, koska en haastatteluissani kysynyt suoraa kysymystä siitä, mitä kumppanuus tarkoittaa tai merkitsee.

4.6.2 Sähköpostikyselyt

Sähköpostikyselyitä tehdessä on otettava huomioon eri asioita kuin kasvokkain tapahtuvissa tilanteissa. Kyselyt on suunniteltava huolellisesti, koska sähköpostitse vastaajan on vaikeampi pyytää tarvittaessa selventämään kysymyksiä. Väärinymmärryksien mahdollisuus on suurempi kuin kasvokkain aineistoa kerätessä. Sähköpostin välityksellä tutkija ei voi havainnoida ilmeitä, eleitä ja muuta sanatonta viestintää, jolloin aineiston analysointivaiheessa saattaa olla vaikeampi tietää kuinka vakavasti kyselyyn vastanneet ovat suhtautuneet tutkimukseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 184). Puolistrukturoitu kyselyni voidaan määritellä survey-tutkimukseksi, koska kysymykset olivat, vaikkakin avoimia ja laadullisia, myös selkeästi määriteltyjä ja jokaiselle vastaajalle samanlaiset (Flick 2011, 267). Kyselyä lähettäessä on kerrottava ainakin kyselyn tarkoituksesta ja tärkeydestä sekä vastausaika (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 193).

Alustin kyselyni työntekijöiden tapaamisen jälkeen vielä sähköpostiviestissä, jossa kysely oli liitetiedostona. Alustuksella varmistin, että vastaajat tiesivät minkä takia teen kyselyä, kuinka pitkä vastausaika (arkiviikko) on ja kauan vastaaminen arviolta kestää (noin 15 minuuttia). Kerroin, että olin käynyt esittelemässä opinnäytetyöni heille talokokouksessa. Kuvasin kuitenkin vielä lyhyesti, että opinnäytetyöni tarkoituksena on Pasilan asukastalon, Leikkipuisto Lehdokin sekä Itä-Pasilan sosiaalisen nuorisotyön toiminnan tutkiminen asukkaiden ja työntekijöiden avulla ja, että tarkastelen eri toimijoiden kohtaamista ja kumppanuutta asukastalolla yhteisessä tilassa ja toiminnassa. Mainitsin sähköpostiviestissä myös kysymysten määrän (12 kysymystä) ja saamieni vastausten luottamuksellisen käsittelemistavan. Lopuksi kiitin avusta ja toivoin, että tutkimuksestani olisi hyötyä myös työntekijöille itselleen. Samalla viikolla lähetin kyselystä vielä muistutuksen ja pidensin samalla vastausaikaa, koska osa työntekijöistä oli sitä toivonut.

Sähköpostikyselyihini vastasivat kaikki seitsemän vakituista työntekijää; kaksi asukastalolta, kaksi nuorisotyöstä ja kolme leikkipuistosta. Vastauksista muodostui noin kaksi sivua tekstiä vastaajaa kohden, eli yhteensä 14 sivua. Työntekijät olivat olleet töissä asukastalolla, nuorisotyössä tai leikkipuistossa 1,5 -8 vuotta. Toimin kyselyaineiston kanssa samalla tavalla kuin haastatteluaineiston kanssa. Luin analyysin aluksi tekstit läpi muutamia kertoja. Työntekijät olivat vastanneet täysin asianmukaisesti kaikkiin

kysymyksiin, joten selkeästi aiheeni ulkopuolelle jäävää karsittavaa tekstiä ei ollut. Kysymykset olivat, vaikkakin melko laajoja ja avoimia, myös selkeitä ja teemoitettuja. Kyselyn teemojen lisäksi aineistosta ei noussut uusia, yllättäviä teemoja, toisin kuin haastatteluaineistosta. Kyselyistä ja haastatteluista muodostui yhtenäinen, 25 sivun aineisto. Aineiston jaoin seitsemään teemaan, joiden pohjalta esitän seuraavassa luvussa tutkimukseni keskeisimmät, aineistosta nousseet tulokset. Tuloksissa olen viitannut lainattuihin suoriin teksteihin aineistostani. Keskeiset teemat ovat:

1. Aukastalo paikkana,
2. Aukastalon kävijät,
3. Kohtaaminen,
4. Toimijoiden kumppanuus,
5. Toiminnan kehittäminen,
6. Yksilöllinen tuki,
7. Muita tuloksia.

5 TULOKSET

5.1 Asukastalo paikkana

Kaikki asukastalolla käyvät haastateltavani kuvailivat asukastaloa kotoisana paikkana, jonne on helppo tulla, koska sijainti on lähellä heidän omaa kotiaan ja asukastalon ilma-
piiri on avoin sekä suvaitsevainen. Usein vapaaehtoiseen toimintaan perustuvissa pai-
koissa juuri avoimuus, liikkuvuus, sosiaaliset suhteet ja eri paikkojen väliset suhteet
ovat merkityksellisiä (Strandell, Haikkola & Kullman 2012, 36). Nykypäivänä paikan
määrittelyssä fyysiset rajat on rikottu ja paikka mielletty osana ympäristöä, jossa yksi-
tyinen ja julkinen voivat kohdata ja sekoittua. Esimerkiksi se, että asukas kokee asukas-
talon kotoisana ja ihmiset siellä kuin perheeksi, kuvaa yksityisen ja julkisen paikan käsi-
tyksen sekoittumista:

*No tänne on aika helppo tulla. Sen kun istuu tohon ja rupee rupattele-
maan. Siinä ei oo mitään kynnystä, mulle ei ole. (Asukas A)*

*Täällä ollaan aika ennakkoluulottomia. Jos tänne tullaan, niin ollaan aika
avoimia. (Asukas D)*

*Tää on hirveen mukava yhteisö, tääl on niinku no kaverit ja kaikki. Vähän
niinku kotoisa olo. Mä asun tässä ihan vieressä ja kaikki muutkin asuu
ihan tässä. Tää on vähän niinku kokoontumispaikka meille.. Jos tosi tiivis-
tetysti, niin vähän ku sellanen perhe. (Asukas E)*

Paikka tukee yhteisöä ja yhteisöllistä identiteettiä. Paikalla on suuri sosiaalinen merkitys
ja liitämme erilaisiin paikkoihin muistoja, joiden avulla rakennamme myös omaa yksi-
öllistä identiteettiämme. (Speller & Twigger-Ross 2009, 336.) Aineistostani nousee
selkeästi esille paikkaan liittyvien sosiaalisten suhteiden merkitys. Kysyessäni haastatel-
tavilta asukkailta ja työntekijöiltä asukastalosta:” minkälainen asukastalo on paikkana?”
lähes kaikkiin vastauksiin liittyi sosiaalinen elementti. Asukastaloon paikkana siis liite-
tään vahvasti ihmiset:

*Tosi nopeasti tästä tuli meille semmonen kiva toimintapaikka. Ennen meitä
oli tosi paljon lapsii ja vaan huudeltiin tuolla. Ennen ei ollut paikkaa min-*

ne mennä. Ja vanhemmat on tyytyväisiä ettei vaan hengailla tuolla aseman nurkilla. (Asukas D)

Kodinomainen vois sanoo. Tänne voi tulla ihan milloin vaan miten vaan. Ollaan puhuttu, että vähän kun olis toisessa olohuoneessa kun kaikki katsoo toistensa lasten perään sivusilmällä ja tota niin keittiökin olis käytössä. (Asukas F)

Mun mielestä tää on tosi mukava paikka. Tähän alueeseen sopiva.. Tää on mun mielestä ehkä kotoisa ja rento paikka sitten taas. (Asukas G)

Työntekijöiden näkemys asukastalosta paikkana jatkoi samaa linjaa asukkaiden kanssa. Työntekijät kuvasivat asukastaloa etenkin mukavana matalankynnyksen kohtaamispaikkana, josta saa tietoa ja apua. Myös kodinomaisuus ja olohuonemaisuus nousivat esille muutamissa vastauksissa:

Asukastalo on kohtaamispaikka eri-ikäisille Itä-Pasilalaisille. Se on paikka johon voi tulla pistäytymään kahville, tulla kysymään apua arkisissa haasteissa, siellä järjestetään toimintaa ja ryhmiä kaikenikäisille asukkaille, se edesauttaa yhteisöllisyyden kehittymistä alueella, se on kulttuurien kohtaamispaikka, sukupolvien välinen kohtaamispaikka, ikäihmisten kohtaamispaikka.. (Työntekijä F)

Matalankynnyksen paikka, johon voi tulla sellaisena kuin on, kaikenikäisille. Asukastalolle voi tulla tekemään, osallistumaa, hakemaan apua tai olemaan asuinalueen aktiivi. Asukkaat kääntyvät asukastalon puoleen missä tahansa kysymyksessä ja varaavat tiloja tarkoituksiinsa. (Työntekijä D)

Kotoisa, toinen olohuone. Sekä tietolähde alueen tapahtumista ja toimijoista sekä muista palveluista. (Työntekijä A)

Asukastalo paikkana vastaa monenlaisten ihmisten tarpeisiin ja on siten yhteinen tila. Osa haastateltavistani koki asukastalon edistävän myös naapurisopua ja helpottavan naapureihin tutustumista kun oli yhteinen paikka, jossa tavata tasavertaisesti. Vastauksista kuitenkin näkyi, että asukastalon eri toiminnoilla on selkeästi omat puolensa ja paikkansa yhteisen tilan sisällä. Eri toiminnoille tarkoitettut huoneet ja asukastalolla ovat kuitenkin sovitusti kaikkien käytössä. Joskus paikkojen varaamisessa on päällekkäisyyksiä, mutta kaikille löytyy lopulta toimintatila:

Se ehkä tuo myös sen, että mä en ajattele, että nää on niin samaa tilaa. Se on niin selkee, että tästä alkaa leikkipuisto ja tästä alkaa asukastalo. se ehkä tekee sen, ettei ne oo niin samaa. (Asukas F)

Joo no on tää tavallaan silleen helppoo. Täst voi mennä tolle puolelle, niinku esimerkiksi se ruokajuttu, niin voi mennä hakee. Ja eri ikäpolvet näkee toisiaan. (Asukas F)

5.2 Asukastalon kävijät

”Kulttuuri ja ilmasto ovat erilaisia ympäri maailman, mutta ihmiset ovat samoja. He kokoontuvat julkisiin tiloihin, jos heille annetaan tarkoitukseen sopiva paikka,” arkkitehti Jan Gehl sanoi jo 1960-luvulla (Walljasper 2005, 21). Pasilan asukastalo on kaikilla avoin tila vauvoista ikäihmisiin; etnisestä taustasta, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, poliittisesta vakaumuksesta ja uskonnosta riippumatta. Myös aineistossani asukastalon kävijöiden heterogeenisyys ja erilaisuuden suvaitseminen tuodaan esille:

Tääl käy mun mielestä tosi laidasta laitaan ihmisiä hirveen kansainvälistä, eri kulttuureista. (Asukas G)

Asukastalolla käy alueen ihmisiä lapsista eläkeikäisiin. (Työntekijä E)

Itä- Pasilan asukastalon kävijät ovat kansainvälisiä, monikulttuurisia ja eri-ikäisiä ihmisiä, joiden moninaisuus on rikkaus. Vuorovaikutus on kävijöiden ja työntekijöiden kesken avointa sekä suvaitsevaista. Asukastalolla tuetaan ja autetaan. Erilaisilta ihmisiltä opitaan uusia asioita ja näin myös oma ymmärrys ympäröivästä maailmasta laajenee:

Ku miettii, et se on kiva kun on eri ikäsiä, vanhempia ja nuorempia ja kasvaa tosi pitkäjänteisyys ja vanhemmilta kuulee tosi paljon uutta. (Asukas E)

Kouluista ja oppilaitoksista, etenkin sosiaali- ja terveysalalta, opiskelijat käyvät asukastalolla esimerkiksi tutustumassa toimintaan ja tekemässä työharjoitteluja. Myös asukastalolla järjestettävän suomenkielen opetuksen myötä kävijöitä tulee Itä-Pasilan alueen ulkopuolelta. Suomen kielen opetus on yksi Pasilan asukastalon erityispiirre, jossa eri toimijoiden yhteistyön ja yhteisen tilan käytännön merkitys tulee hyvin esille. Aikuiset suomenkielen opiskelijat voivat opiskella samassa tilassa, missä heidän lapsensa turval-

lisesti leikkivät sillä aikaa. Leikkipuisto Lehdokin ja Pasilan asukastalon kumppanuussopimuksen yhteistyötapoihin kuuluu juuri esimerkiksi se, että suomenkielen opetuksen ajaksi opiskelijoiden lapsista huolehditaan leikkipuistossa:

Asukastalolla käy paljon maahanmuuttajataustaisia alueen asukkaita ja suomenkielen opetusryhmät tuovat kävijöitä myös muilta alueilta. Alueen ikäihmiset ovat toinen iso kävijäryhmä. Kalliolan Nuorten toiminta samoissa tiloissa tuo lapset ja nuoret (10-18v.) Asukastalolle ja Leikkipuisto Lehdokin lapset vanhempineen lisäksi. (Työntekijä F)

Tää on hyvä niille, jotka opiskelee sitä suomenkieltä. He pystyy opiskella asukastalon puolella ja heidän lapset on tässä leikkipuistolla sen aikaa heitä katotaan. (Asukas G)

5.3 Kohtaaminen yhteisöllisessä asukastalossa

Kaikki välittää toisistaan niinku iästä huolimatta tai ainakin mä koen, että välittää toisistaan, iästä huolimatta. (Asukas E)

Asukastalolla kohtaamista tapahtuu ihmisten välillä joko henkilökohtaisissa, tai yhteisöllisissä tilanteissa. Toisen tiedon, osallisuuden, voimaantumisen ja kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen kohtaamisissa auttaa ihmisten äänen kuulemista myös laajemmin yhteiskunnassa (Juhila 2015, 148). Kohtaamiset syntyvät pääasiassa arkipäiväisissä tilanteissa, eli ne liittyvät usein perustarpeisiin. Tällaisia ovat esimerkiksi ympäristön viihtyvyys, sosiaaliset suhteet ja ruokailu. Myös apua pyydetään ja annetaan puolin ja toisin, jolloin jokaisen omaa osaamista voidaan hyödyntää ja jakaa muille.

Kohtaamista tapahtuu eri toimintojen sisällä (esimerkiksi leikkipuiston lauluhetkessä sekä nuorisotyön tyttö- ja poikaryhmissä) sekä asukastalon yhteisten toimintojen ja tapahtumien myötä (esimerkiksi Pasila-viikko, naapuruusviikot, naistenpäivä, itsenäisyyspäivä, laskiainen, joulujuhlat ja kirpputorit).

Yleensä jos on joku tapahtuma, me kuulustellaan muilta tullaanks me siihen, yleensä me tullaan.(Asukas E)

Asukastalon yhteisöllisyyden merkitys nousee esille monissa haastatteluissani. Osallisuutta ja valtaistamista tukeva yhteisö lisää sosiaalista pääomaa, eli keskinäistä luottamusta ja vastavuoroisuutta (Juhila 2015, 125). Luottamus on tärkeää sosiaalisena pääomana yksilön pärjäämisessä, mutta myös koko yhteiskunnan toiminta perustuu luottamukseen muita toimijoita kohtaan (Myllyniemi 2012, 41).

Vuoden 2012 Nuorisobarometri käsittelee sukupolvien suhdetta. Sen mukaan tyytyväisyys ihmissuhteisiin on nuorilla ja vanhemmilla tutkituista elämän osa-alueista kaikkein voimakkaimmin yhteydessä elämään tyytyväisyyteen ja sukupolvien välinen luottamus yhteydessä hyvinvointiin taustasta riippumatta. (Myllyniemi 2012, 101.) Sukupolvien välisen kohtaamisen merkitys on havaittavissa myös omassa aineistossani. Haastattelemani eläkeläiset puhuvat nuorista sekä lapsista osana asukastalon yhteisöä, äidit kuvaavat arkeaan pienten lastensa kanssa ja asukastalon merkitystä heidän elämässään. Eriikäisten kohtaaminen koetaan tärkeänä osana asukastalon toimintaa ja yhteisöllisyyttä:

Mulleki itselleni on tärkeä toi perhe, niin ehkä sitä sit korostaa muuallakin. Et vaik ei oo hänen isovanhemmat, niin on sit niit vanhempii ihmisii-kin. On aina kivaa kun on paljon ihmisii, niinkun lapsillekin, että tottuu siihen, että ottaa huomioon muitakin. (Asukas F)

Must se on hyvä, että ei tarvi mennä tosta tonne ja tonne. Mun sisaret on aina täällä. Kun mä kadotin mun avaimen, niin mä tulin tänne ja tai jos mä en löydä mun äitiä, niin mä etsin jonkun mun sisaren.(Asukas D)

Asukastalotoiminta tukee myös alueen nuorten omaa yhteisöllisyyttä asukastaloyhteisön sisällä:

Koko Itä-Pasilan nuoriso on tiivis yhteisö ja kaikki yrittää ottaa mukaan ja on helppo sulautua tähän meidän ryhmään. Tuol on meidän kenttäkin. Se on tosi semmosta, että kaikki on mukana. Kaikki on tullut tän asukastalon, tai silleen kautta, tai yhteydessä. Se on saanut sen että me ollaan täl-läsi ja mä oon siitä tosi kiitollinen. (Asukas D)

Kohtaamisissa ihmiset tuovat tilanteisiin omat tietonsa ja kokemuksensa (Juhila 2015, 148). Asukastalolla sekä työntekijät, että asukkaat jakavat omaa tietoa, kokemusta ja osaamista, jolloin kohtaamiset ovat mahdollisimman monipuolisia. ”Jakaessamme keskenämme kiireetöntä läsnäoloa, kokemuksiamme, osaamistamme, ajatuksiamme ja tunteitamme, olemme kaikki saamapuolella” Eero Voutilainen kiteyttää kohtaamisen ydin-

tä olemusta (Voutilainen 2004). Asukastalon työntekijät kohtaavat toisiaan päivittäin, yhteisissä foorumeissa ja tapahtumissa:

..yhteiset kokoukset, tapahtumat, esim. naapuruusviikko, Pasila-viikko, päivittäin kohdataan ja keskustellaan, yhteiset juhlat, esim. naisten päivä, vappu-juhla. (Työntekijä C)

5.4 Toimijoiden kumppanuus

Yhteisöjä tukevalla työllä rikotaan hallinnollisia rajoja, liikutaan rajapinnoilla ja muodostetaan kumppanuutta julkisen sosiaalityön, kolmannen sektorin sekä kansalaisten kanssa (Juhlia 2015, 127). Aineistossani kumppanuuden merkitys yhteisöä tukevana toimintana nousi myös esille:

Eri-ikäisiä alueen asukkaita tavoittavat palvelut saman katon alla lisää yhteisöllisyyden tunnetta arkisten kohtaamisten ja yhteisten tapahtumien kautta. Pystytään myös helpommin puuttumaan erilaisiin ilmiöihin kuten erilaisiin riita tilanteisiin, kulttuurien välisiin ristiriitoihin ja haasteisiin. Toimijoiden välinen vuoropuhelu on yksinkertaisesti helpompaa kun ollaan lähekkäin ja voidaan puuttua nopeammin. (Työntekijä F)

Kumppanuuden avulla eri tahot voivat suunnitella esimerkiksi tilojen ja tavaroiden käyttöä niin, että eri ikäryhmille ja erilaisissa elämäntilanteissa oleville ihmisille suunnatuilla toiminnoilla on oma tarkoituksenmukainen aikansa ja paikkansa:

Koska aikataulut on tehty niin hyvin, ettei se haittaa nuoria ja aikuisia. Aamupäivisin niille kenellä ei oo töitä. Äiti-lapsi ja isä-lapsi aamupäiviä ja sit yhdestä kolmeen on noiden ala-asteikäisten ja sit alkaa meidän nuorten aika. (Asukas D)

Kumppanuudella myös mahdollistetaan tilanteita, joissa erilaiset ihmiset kohdataan konkreettisesti ja yhteisön jäseninä. Etenkin eri toimijoiden yhteiset tapahtumat ja asukastalon lounaat koettiin tärkeinä tilanteina:

Perjantaisin on Asukastalolla keittolounas, joka tuo yhteen pääosin ikäihmisiä ja lapsiperheitä. Yhteistyössä Asukastalon, Kalliolan Nuorten ja leikkipuiston kanssa järjestetään tapahtumia esim. ystävänpäivän, naistenpäivän ja itsenäisyyspäivän tiimoilta, mikä kokoaa eri-ikäisiä ihmisiä yhteen. Myös taloyhtiön pihatalkoot ja joulumyyjäiset ovat tällaisia. (Työntekijä F)

Asukkaat löytävät tuen yhdestä osoitteesta ja perheet tulevat kohdatuksi kokonaisvaltaisesti. (Työntekijä A)

Asukas F:n mielestä yhteistyö asukastalolla toimii. Hän kuitenkin sulkee kielellisesti itsensä hieman toiminnan ulkopuolelle ja puhuu ”niiden” yhteisöllisestä toiminnasta viitaten muihin asukastalon kävijöihin:

Perjantaisin ollaan käyty syömässä tossa asukastalon puolella. Niin siis niillä on ilmeisesti aika yhteisöllistä toimintaa ja kyllä aina tosi mielellään lapsii sille puolelle haluaa. Niillä on laulutuokio ja kysyi haluttaisko mukaan siihen. Ja sit me käydään välillä kans hakemassa sitä ruokaa tänne puolelle, se on kans tosi kiva. Ei oo ollut ikinä mitään ongelmaa missään tämmösessä yhteistyössä. (Asukas F)

Toisaalta tilan jakamisesta ja erilaisista elämänrytmeistä ja –tilanteista johtuen kaikki kävijät eivät näe välttämättä ollenkaan toisiaan, jos eivät ole mukana yhteisissä tapahtumissa:

Nuoriso, heitä näkee. Mutta leikkipuiston puolelta aika vähän käyvät. Mä tiedän, että keskiviikkoisin laittavat ruokaa, että saisi hakea. (Asukas B)

.. Mun mielestä aika vähän, tässä on kuitenkin aika suljettu toi tila. Tietysti jos me käydään tolla puolella, niin ne vanhemmat on kauheen kiinnostuneita lapsista. Tota noi asukastalon väkee nähään tuolla kadulla ja moikkailaan tietysti ja näin.. Se ehkä tuo myös sen, että mä en ajattele, että nää on niin samaa tilaa. Se on niin selkee, että tästä alkaa leikkipuisto ja tästä alkaa asukastalo. Se ehkä tekee sen, ettei ne oo niin samaa. (Asukas G)

Asukastalon, nuorisotyön ja leikkipuiston työntekijöiden kumppanuus rakentuu monilta osin yhteisten arvojen, sääntöjen, toimintatapojen, asiakkaiden, palavereiden ja tapahtumien kokonaisuudessa. Kaikissa työntekijöiden vastauksissa korostuu useaan otteeseen yhteisten foorumeiden ja tiedonvälityksen merkitys. Työn selkeillä rakenteilla mahdollistetaan kumppanuus ja sitä kautta lisätään alueellista hyvinvointia sekä turval-

lisuutta. Lisäksi kumppanuus lisää resursseja. Tiloja, tavaroita ja muuta materiaalia sekä tarvittaessa henkilöstöresursseja jaetaan asukastalolla puolin ja toisin:

Kahden viikoin välein yhteisiä palavereja leikkipuiston, asukastalon ja nuorisotyön kesken. Ollaan aina tietoisia muiden toimijoiden tapahtumista ja jos voidaan olla apuna tai yhdistää toimintaa. (Työntekijä G)

Kun ollaan perillä toistemme asioista hyvin, luottamus pelaa, niin voimme näin toimia. On myös yhteistä resurssia. Jos jotain ei ole toisella (astioita, printteriä, ...) voidaan korvata, kompensoida. Myös työvoimaresurssia voidaan korvata. Tehdään kukin työtämme, mikä on ominta ja mitä osataan, mutta yhdessä, ikään kuin oltaisiin samaa organisaatiota. (Työntekijä D)

Nämä edellä mainitut kumppanuuden osa-alueet muodostavat kokonaisuuden, jossa eri toimijat ovat tavallaan yhtä suurta työyhteisöä. Myös ihmisten kokonaisvaltainen kohtaaminen saa paremmat lähtökohdat kumppanuuden toimiessa:

Vaikka talon sisällä on kolme eri työyhteisöä, ollaan samalla myös yksi isompi työyhteisö. (Työntekijä G)

Toimiva kumppanuus vaatii aikaa, avointa ilmapiiriä sekä toistensa alojen tuntemista ja arvostamista, kyvyn osata jakaa/rajata omat työtehtävät. Kumppaneiden on tunnettava toistensa toimintaperiaatteet, ettei tule turhia väärinkäsityksiä. (Työntekijä A)

5.5 Toiminnan kehittäminen

Idea tällä paikalla, että täällä voi esittää ehdotuksia ihan mikä päivä tahansa ja toivotaankin. (Asukas B)

Toimintaa kehitetään, suunnitellaan ja toteutetaan tiiviisti yhdessä eri toimijoiden ja asukkaiden välillä. Asukkaat voivat päivittäin esittää työntekijöille ja muille kävijöille omia ideoitaan sekä toiveitaan ja kaikki ajatukset huomioidaan. Pasilan asukastalon toiminnassa ei ole valmista toimintamallia, vaan se syntyy niistä ihmisistä jotka kävelevät sisään (Väisänen, Immonen & Ojaksela 2011, 42). Käytännön tavoista johtuen toiminnan kehittäminen oli vastausten perusteella vaikea teema käsitellä. Kehittämistä tapahtuu koko ajan kun ympäristö, yhteiskunta ja asukkaat muuttuvat. Voisi sanoa, että

asukastalon toiminta elää ihmisten mukana. Muutamia käytännön kehittämisehdotuksia vastauksista kuitenkin nousi. Esimerkiksi asukas E kritisoi asukastalon tiloja kerrostalon ensimmäisessä kerroksessa. Hän oli sitä mieltä, että työntekijät ansaitisivat paremman työympäristön:

Ollaan täällä vähän niinku maan alla. Olis mukavammat olot noille työntekijöille kun ne ansaitsis kuitenkin enemmän kun tekee kuitenkin niin paljon mun ja meidän kaikkien eteen tääl. (Asukas E)

Asukas F ehdotti yhteistä muskaria asukastalon ja leikkipuiston kävijöille:

..esimerkikis se olis ihan hauskaa välillä, että muskari olis tolla asukastalon puolella. se vois ollakin ihan hauska vanhemmille ihmisille, joilla ei oo lapsenlapsii. (Asukas F)

Työntekijöiden vastauksissa korostui tiedonjakamisen merkitys ja siihen toivottiin myös parannusta. Tässä tulisi hyödyntää entistä enemmän etenkin yhteisiä foorumeita:

Informaation siirtymistä voi aina parantaa. Avoin keskustelu ja selkeät työnjaot ja sopimukset. (Työntekijä G)

Esimerkiksi yhteiset vanhempainillat leikkipuiston ja nuorisotyön välillä on yksi asia joka on ollut nyt kehitteillä ja tätä aiotaan jatkaa. (Työntekijä F)

5.6 Yksilöllinen tuki

Kohdatuksi tulemisen kautta ihmiset voimaantuvat ja saavat tukea yksilöllisiin ongelmiinsa. En kysynyt haastatteluissa erikseen, minkälaista henkilökohtaista tukea haastattelemani asukkaat ovat asukastalolla saaneet, mutta lähes kaikissa haastatteluissa myös tämä kohtaamisesta syntyvä, hyvinvointia lisäävä puoli nousi esille. 7. teema yksilöllinen tuki muodostui yhdeksi tärkeäksi osaksi tuloksia ja nousi aineistosta itsestään.

Asukkaat kertoivat saaneensa monenlaista tukea ja apua asukastalon työntekijöiltä ja toiminnan kautta. Se kertoo yksilöiden tarpeet huomioivasta työstä ja asukastalon moni-

puolisesta toiminnasta. Ihminen voi olla minkälaisessa elämäntilanteessa tahansa ja tulla silti asukastalolla kuulluksi, nähdyksi ja kohdatuksi. Kansalaistoimintaan osallistutaan, koska halutaan edistää omaa ja muiden hyvinvointia, arkielämän sujuvuutta tai vaikuttaa asioihin (Nylund 2005, 141). Yksi asukkaista kertoi saaneensa vahvistusta ja ohjausta identiteettinsä muodostamisessa, toinen tarvitsemaansa sosiaalista kanssakäymistä sekä toiminnallista ympäristöä ja kolmas helpotusta arkeen kun ei tarvitse kahtena päivänä viikossa valmistaa lounasta lapsille:

Mulla oli hirveen vaikea tietää yhdessä vaiheessa mihin mä kuulun. Mä oon ite syntynyt ja kasvanut täällä suomessa, en oo ikinä käynyt somaliasa, mutta ulkoisesti somalialainen. Kaikki odottaa, että mä oon toisenlainen. Se joskus tuntu, että se oli kaikki vastaan sinä. Jossain vaiheessa oli identiteettikriisi. Mut nyt mä oon oppinut, että so what, vaikka kuuluis molempiin. (Asukas D)

Ehkä sitä kun olen ollut koulussa töissä ja keittiössä ja lasten kanssa ala-asteella viimeksi. Kun sitä on niin lähellä ollut toimintaa ja vilinää. Niin kyllä sitä kaipasi sitä samaa. (Asukas A)

Ja molempina päivinä (keskiviikkoisin ja perjantaisin) voi ostaa ruokaa, niin se helpottaa kun niinä päivinä ei tarvii miettii sitä lounasta. (Asukas F)

5.7 Muita tuloksia

Sekä työntekijöiden kyselyiden vastauksista, että asukkaiden haastatteluista haluan tuoda esille kolme kiinnostavaa ja tärkeää huomiota, jotka eivät suoraan sopineet muiden teemojen alle. Ensimmäiset kaksi huomiota perustuvat vastaajien kokemuksiin arvoista ja arvostetuksi tulemisesta ja kolmas esiin nostamani asia liittyy asukkaiden kokemukseen erilaisista yhteisöllisistä rooleista, joita heillä asukastalolla on.

Suomalaisessa arvomaailmassa on yhteistä, että haluamme huolehtia läheisistämme. Nuorilla korostuvat uudet virikkeet ja mielihyvä, vanhemmilla ihmisillä puolestaan arvot, jotka ylläpitävät yhteisöä. (Puohiniemi 2006, 39.) Kävijät jakavat aineiston perusteella monia yhteisiä arvoja: suvaitsevuus, hyvántahtoisuus, virikkeellisyys ja perinteet

nousivat esille monessa haastattelussa. Muutamat myös kokivat haluavansa jakaa tärkeiksi kokemiaan arvoja, esimerkiksi perinteitä, muiden kanssa:

Naisten päivinä tuun aina ja sit jouluna, vaikka en vietä joulua, niin joulujuhla. Ja ihan meidänkin aikaa id-juhla.. (Asukas D)

Ja sit täällä on jouluna sellaset myyjäiset, niin oon käsitöitä tuonut, nokkosia kuivatin ja omenahilloa.. Kun mulla ei oo mitään tietokoneita, niin jos tarvii apua myöhemminkin niin täältä saa apua. Ja voi kysyä. (Asukas A)

Työntekijöiden vastauksista nousi esille yhteistyökumppaneiden arvostamisen merkitys. Arvostaminen syntyy luottamuksesta ja siitä, että tietää mitä toinen oikeastaan tekee. Se myös lisää työhyvinvointia:

Molemmin puolista arvostusta ja tukemista. (Työntekijä A)

Työntekijät ottavat huomioon toisten tilanteet ja toisen työtä arvostetaan vähintään yhtälailla kuin omaa työtä. (Työntekijä B)

Kohtaamisissa kävijät saavat ja ottavat erilaisia rooleja, koska asukastalolla ihmisiä on niin erilaisia ja eri-ikäisiä. Eläkkeellä oleva haastateltava kertoi menneensä mukaan asukastalon pienryhmätoimintaan jäätyään pois työelämästä. Hän on ryhmän nuorin kävijä ja saa olla nyt vuorostaan ”lapsi”. Alaikäinen haastateltava puolestaan on ollut apuohjaajana. Lasten ”perään” katsotaan asukastalolla ja sen lähiympäristössä yhdessä. Iältään vanhemmat huolehtivat nuoremmista ja asukastalolla vaikuttaa vallitsevan aineiston perusteella koko kylä kasvattaa - mentaliteetti. Lasten annetaan olla lapsia, tehdä asioita ikätasonsa mukaan. Kasvatus on lisäksi kaksisuuntaista. Lapset ja nuoret myös kasvattavat ja ohjaavat iältään vanhempiaan esimerkiksi teknologian käytössä ja kulttuurien keskinäisessä yhteisymmärryksessä:

..lapsetkin osaa käyttäytyä, tai jotenkuten, niinku lapset nyt osaa. Ja jengi osaa kattoo niiden perään” (Asukas E)

Mä oon opettanut niitä roskaamisesta ja kaikesta. Kyllä ne uskaa. Palloa heitetään puistossa. Joskus ärsyttää ja on vaan asennoiduttava niin toistemme kans elämään.. Aikaihminen täytyis olla siinä ja opastaa nuoria. (Asukas A)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Tutkimuskysymyksiin vastaaminen

Tutkimuskysymykseni ovat: 1. kuinka nuorisotyön, leikkipuiston sekä asukastalon kävijät kohtaavat asukastalolla? ja 2. miten leikkipuiston, nuorisotyön ja asukastalon kumppanuus näkyy yhteisessä tilassa ja toiminnassa? Kysymykset ovat tavallaan erillisiä, mutta pian tulosten tarkastelun aikana huomasin, että ne ovat hyvin tiiviissä, vastavuoroisessa suhteessa toisiinsa. Kokonaisvaltainen kohtaaminen edellyttää kumppanuutta ja samalla leikkipuiston, nuorisotyön sekä asukastalon kumppanuus näkyy yhteisessä tilassa ja toiminnassa kun asiakkaat kohtaavat toisensa.

Tutkimuskysymykseni ovat monitulkintaisia ja laajoja, koska kohtaamista ja kumppanuutta voi lähestyä ja kokea monin eri tavoin. Kokemuksen tutkimuksessa ja fenomenologiassa on muistettava ainutkertaisuus, josta tietoa tuotetaan. Kokemus on sekä subjektiivista, että suhteessa johonkin kohteeseen sekä ihmisten elämäntilanteeseen, eli todellisuuteen. Nämä tekijät muodostavat ihmisen merkityssuhteita. (Perttula, 2005, 117.) Eri menetelmien hyödyntäminen tutkimuksessani auttoi minua saamaan kokemukset ja merkityssuhteet esille mahdollisimman hyvin. Tutkittaessa yksittäisten henkilöiden kokemusmaailmaa suhteessa elinympäristöön, menetelmien soveltamisen on tarkoituksenmukaista. Menetelmiä yhdistämällä saatu aineisto täydentää ja avaa ihmisten näkemyksiä parhaiten kun kyseessä on heterogeeninen haastateltavien joukko. (Nicotera 2008, 334).

Tulosten perusteella kohtaamiset ovat joko yksilöllisiä tai yhteisöllisiä tilanteita, joissa asukas kokee tullessa nähdyksi, kuulluksi, ymmärretyksi, hyväksytyksi, autetuksi ja/tai osalliseksi luottamuksellisessa, vapaaehtoisessa, vuorovaikutuksessa toisen tai toisten ihmisten kanssa. Asukkaat kokevat kohtaamiset pääosin hyvin yksilöllisesti, mutta myös yhtäläisyyksiä löytyy. Esimerkiksi muihin ihmisiin tutustuminen kohtaamisten kautta on kaikkia yhdistävä merkitykselliseksi koettu asia. Tärkeäksi nousee siis kokemus suhteesta ja liittymisestä muihin ihmisiin kohtaamisissa. Tutustuminen monenlaisiin ihmisiin on myös auttanut ymmärtämään ja hyväksymään erilaisuutta. Tutustuminen on joskus johtanut kaveruus- ja ystävyys-suhteisiin. Ystävyys ja läheiset suhteet

esimerkiksi omiin naapureihin ovat tuoneet haastateltaville muun muassa turvaa ja lohtua. Kohtaamiset monien eri ihmisten välillä asukastalolla kun ovat usein arkisia; jaetaan tietoa ja osaamista käytännön asioista. Arjen, eli elämän välttämättömien askareiden ja toimien, sujuvuus on kuitenkin suuri osa kokonaisvaltaista hyvinvointia. Pieneltä tuntuvista yksittäisistä kohtaamisista rakentuu todellisuus elämäntilanteessa, jossa ihminen on kyseisellä hetkellä.

Yleispäätelmäni on, että kohtaamiset ovat suurimmassa määrin arkisia ja yksittäisiä. En tarkoita epäkohtaamista tai valekohtaamista, jollainen tutuksi tulemisen kokemus voi myös olla (Voutilainen 2004), vaan hetkellisiä, mutta aitoja kohtaamisia. Nämä lyhyet, ja yksittäiset kohtaamiset eivät ole mielestäni yhtään huonompia tai vähempi arvoisia kuin syvemmät tai pidempiaikaiset kohtaamiset. Yksi tärkeä kohtaamisen hetki voi olla todella merkittävä muun muassa kokemuksellisesti, voimaannuttavasti, eheyttävästi tai muuten hyvinvointia lisäävästi. Lisäksi monista yksittäisistä ja nopeasti ohi menevistä kohtaamisista voi syntyä voimallinen kohtaamisenketju, etenkin jos samat ihmiset samassa paikassa kohtaavat useasti toisensa. Pitkällä aikavälillä on mahdollista solmia syväkin suhde. Pasilan asukastalo mahdollistaa myös näiden pitkäaikaisten ja syvällisten suhteiden muodostumisen.

Leikkipuiston, nuorisotyön ja asukastalon kumppanuus näkyy käytännössä tilan jakamisena ja sovittamisessa eri tarpeisiin, vaikka jokaiselle toiminnalle on sovittu yhteisen tilan sisällä omat alueet ja huoneet. Toimijoiden kumppanuus tulee esille selkeimmin yhteisten tapahtumien kautta. Monet tapahtumat suunnitellaan ja toteutetaan kumppaneina paitsi ammattilaisten kesken, myös asukkaiden kanssa. Tutkimustulokset toimijoiden kumppanuuden käytännön sujuvuudesta olivat ristiriitaiset. Toisaalta kumppanuutta pidettiin hyvänä ja eri tahoja tukevana osana työtä ja toisaalta kumppanuus toimisi entistä paremmin, jos eri tahojen viestintätavoista yhteisissä foorumeissa sovitaisiin selkeämmin. Kalliolan settlementin, Kalliolan nuorten ja Helsingin kaupungin organisaatioiden ja esimiesten on tuettava kumppanuutta ja kehitettävä rakenteita niin, että ymmärrys, luottamus ja syvä kumppanuus voivat todella toteutua. Eri sosiaalialan sektoreiden toimijoiden ja kansalaisten kumppanuus ja kehittämistyö lisääisivät hyvinvointia paitsi paikallisesti, myös laajemmin, jopa yhteiskunnallisesti.

Keskeisimpiä teemoja työssäni ovat olleet läpi prosessin ja tämän tutkimusraportin: paikka, kohtaaminen, yhteisö ja yhteisöllisyys sekä kumppanuus. Nämä ovat nousseet

tärkeiksi tekijöiksi myös asukastalon kävijöiden ja työntekijöiden merkityssuhteita tutkiessani, eli työni tuloksissa. Paikkaan liitettyjä merkitykselliseksi koettuja tekijöitä ovat: matala kynnyks, kohtaamispaikka, olohuone ja kuin koti, jonne on helppo tulla. Paikan ilmapiiri on avoin ja suvaitsevainen. Kohtaamisen merkitys nousi esille yhteisöllisyyttä luovana, voimaannuttavana ja yleistä hyvinvointia monin tavoin lisäävänä. Asukastalon yhteisö koetaan lämpimänä ja turvallisena paikkana. Ideaali on, että kaikki ymmärtävät toinen toisiaan, eikä kukaan ole ulkopuolinen ja tämä myös näyttää toteutuvan monilta osin. Yhteisössä vallitsee toinen toistaan tukeva, luottamuksen ilmapiiri. Kumppanuuden merkityssuhteisiin liittyvät julkisen sektorin, kolmannen sektorin ja kansalaisten syvä, tiivis, luottamuksellinen yhteistyötapa. Oleellinen asukastalolla ja siellä tapahtuvissa kohtaamisissa merkitykselliseksi koettu tekijä on vapaaehtoisuus. Vapaaehtoisuus kuvastaa haastattelemieni kävijöiden kokemuksia, ei niinkään työntekijöiden kokemuksia. Asukastalolle saa tulla, jos haluaa, mutta ei ole ulkopuolista pakkoa. Kohtaukset rakentuvat siten vapaaehtoisuuteen, joka on erinomainen lähtöasetelma. Vapaaehtoisuuden käsitettä en ole tarkemmin avannut työni teoreettisessa viitekehyksessä, mutta kansalaistoiminta on lähtökohtaisesti aina vapaaehtoista. Ei siis ole ihme, että vapaaehtoisuus merkitykselliseksi koettuna tekijänä asukastalon toiminnassa nousi esille aineistossani. Edellä mainittujen teemojen lisäksi läpinäkyvyys on oleellinen osa asukastalon toimintaa. Läpinäkyvyydellä tarkoitan sitä, että toiminta on avointa ja vuorovaikutuksellista. Tieto, osaaminen ja kokemus jaetaan tasapuolisesti kaikille asukkaille, vapaaehtoisille, opiskelijoille ja työntekijöille. Asukastalolla jaetaan myös paljon hiljaista tietoa. Kuvan 1. Asukastalo avulla havainnollistan tuloksiani ja Pasilan asukastalon toiminnan tärkeitä tekijöitä:

KUVA 1. Asukastalo

6.2 Tulosten hyödyntäminen ja kehitysehdotukset

Opinnäytetyöni tulokset pohjautuvat vastaajien henkilökohtaisiin kokemuksiin ja ovat näin ollen melko yksilöllisiä, ainutlaatuisia ja Pasilan asukastaloon sidottuja. Keskeisimpinä kehitysehdotuksina laajemmassa yhteiskunnallisessa vaikuttavuudessa ovat kumppanuuden ja yhteisöjen voimavarojen tunnistaminen ja tukeminen. Esimerkiksi kansalaistoiminnalla ammatillaiset voivat tukea ihmisiä vaikuttamaan ja osallistumaan omissa yhteisöissään ja omilla asuinalueillaan. Todellinen halu muuttaa esimerkiksi omaa asuinympäristöä paremmaksi paikaksi on yhteiskunnallisen kehittymisen edellytys. Motivaation on oltava aitoa ja kasvettava vuorovaikutuksessa ja kumppanuudessa eri asemissa olevien ihmisten kesken. Eero Voutilaisen (2002) tekemän tutkimuksen mukaan järjestökentällä tunnistetaan neljä kaikkia yhdistävää kehittämistarvetta. Ensiksi kansalaisyhteiskunnan haasteiden ratkaisemiseksi tarvitaan ennakkoluulottomasti yhteistyötä kaikkien eri sektoreiden toimijoiden kanssa. Toiseksi järjestöjen toimintatapoja on uudistettava kansalaisten tarpeisiin ja ympäristön muutoksiin vastaaviksi. Kolmanneksi järjestöjen on tultava avoimesti mukaan laajaan yhteistyöhön. Paikallisten koh-

taamisten lisäksi valtakunnallinen yhteistyö edistää vaikuttavuutta. Neljänneksi yhteinen onnistuminen edellyttää kansalaisjärjestökentän organisoitua yhteistyötä. (Harju 2003, 170.) Pasilan asukastalolla toimivien tahojen kumppanuus ja sosiaalialan kohtaamistyön ammatillisuus ovat esimerkillisiä. Tätä toimintatapaa voisi hyödyntää myös muissa Helsingin ja toisten suurkaupunkien lähiöissä. Asukastalo on asukkaiden yhteinen kokoontumispaikka, jossa tieto, kokemukset sekä osaaminen jaetaan ja hyvinvointi lisääntyy merkittävästi.

Lasten haastatteleminen osana asukastalon yhteisöä olisi ollut kokonaisuudessa tarpeellista. Nyt lasten ja varhaisnuorten kokemukset jäivät kokonaan pois aineistosta ja tulokista. Lasten kokemusten keräämiseen tietystä paikasta tai toiminnasta tarvitaan kuitenkin erityisiä menetelmiä, koska lapset eivät ole kykeneviä ilmaisemaan itseään kuten aikuiset. Toiminnalliset menetelmät kuten valokuvaus auttavat ilmaisussa. (Setälä 2012, 182.) Kirsi Pauliina Kallion (2012) mukaan nuoret ja lapset osallistuvat ja vaikuttavat toiminnallaan itseään koskevaan arkielämän päätöksentekoon. Nuorten kaupunkitilaan ja kansalaistoimintaan liittyvän omaehtoisen osallistumisen poliittisuus jää kuitenkin usein huomaamatta. Lasten ja nuorten politiikka on pitkälti kehollista ja toiminnallista, eli he tuovat näkemyksensä esille arjen tilallisissa yhteyksissä esimerkiksi skeittaamisen, parkourin tai pukeutumisen avulla. (Kallio 2012, 140–141.) Vaikka olisin mielelläni ottanut lapset ja varhaisnuoret osaksi opinnäytetyötäni, niin ajallisesti ja opinnäytetyöni rajaamisen suhteen se olisi tehnyt tutkimuksesta liian monimutkaista ja aikaa vievää tavoitteisiini nähden. Tässä on kuitenkin selkeä jatkotyöskentelyn mahdollisuus ja toivon, että siihen joku tulevaisuudessa tarttuu. Lasten äänen esiin tuominen on erittäin merkittävää ja sillä voi olla kauaskantoiset vaikutukset.

7 POHDINTA

7.1 Tulosten tarkastelu

Aineistoni oli suhteellisen pieni, 24 sivua tekstiä, joten oli mielestäni hyvä valinta tulkit-
ta ja pohtia myös niitä asioita, jotka eivät suoraan aineistossa näy. Tarkastelin tuloksia
fenomenologisen suuntauksen mukaisesti, joka mahdollisti ”piiloon” jäävän tiedon
huomioimisen. Lähdin hahmottamaan tutkimiani ilmiöitä kokonaisuutena tulosten taus-
talla ja pyrin teorian ja empiirisen informaation vuoropuheluun. Aineistossa sanomatta
jääi muutamia asioita, jotka jäivät mietityttämään minua, mutta jotka kokonaiskuvassa
ovat mielestäni merkityksellisiä. Näitä asioita pohdin edellä.

Yksi yleisesti hyvin keskeinen tilaan liittyvä käsite on turvallisuus. Olin yllättynyt, että
asukastalon turvallisuus tai turvattomuus eivät aineistossani ilmenneet sanallisesti. Tur-
vallisuus saattoi olla itsestään selvä asukkaille ja työntekijöille. Sisäinen turvallisuus
tarkoittaa luottamusta, hyväksymistä ja ymmärrystä ympäristössä, jossa toimimme.
Pohdin voiko tulosten perusteella päätellä, että asukastalo koetaan sisäisesti, eli mielel-
tään turvalliseksi. Ulkoisen turvallisuuden, eli esimerkiksi fyysisen uhkan vaaraa ei
mainittu aineistossa edes epäsuorasti. Jäin miettimään onko Itä-Pasila ja etenkin asukas-
talo ja sen lähiympäristö todellakin koettu niin turvallisena, vai ovatko haastateltavat
jättäneet turvallisuuden näkökulman tietoisesti tai tiedostamattomasti mainitsematta.

Pasilan asukastaloa kuvailtiin aineistossani pääasiassa positiivisin sanoin. Kohtaaminen
oli yksi keskeisimmistä positiivisesti koetuista teemoista. Asukastalolla vallitsi havain-
tojeni mukaan kiireetön ilmapiiri. Mietin liittyykö kiireettömyys asukastalon positiivi-
seen mielikuvaan ja ihmisten kohdatuksi tulemisen tunteeseen. Työntekijät olivat aina
avuliaita ja helposti lähestyttäviä kun kävin asukastalolla. Lähes kaikilla työntekijöillä
on myös jo usean vuoden työkokemus asukastalolla toimimisesta. Luottamus muihin
työntekijöihin sekä alueen asukkaisiin on syntynyt ajan kanssa. Luottamus rentouttaa
ilmapiiriä ja luo kiireettömän vaikutelman, vaikka töitä olisikin paljon. Lisäksi, myös
aineistostani esiin noussut, toisten työn arvostaminen, on erittäin merkittävä huomio
positiivisen ilmapiirin muodostumisessa ja ylläpitämisessä.

Yllättävät tutkimustulokset, joita en osannut odottaa, mutta jotka nyt ovat ilmiselviä, olivat a) yksilöllisen tuen ja arvojen merkitys haastateltaville sekä b) arvostamisen merkitys työntekijöille. Yksilöllisen tuen ja arvojen merkitys haastateltaville liittyy tiiviisti kohdatuksi tulemisen ja kohtaamisen vuorovaikutukselliseen kokemukseen. Pohdin onnistuisiko kohtaaminen, jos tuen ja arvojen merkitys sivuutettaisiin? Onnistuisiko kumppanuus, jos eri osapuolet eivät arvostaisi toisiaan? Tuntuu erittäin epätodennäköiseltä, mutta valitettavasti käytännössä tätä edellytetään sosiaalityössä tapahtuvan päivittäin. Etenkin arvokeskustelua harvoin käydään heti ensitapaamisella. Näin sosiaalialan työntekijänä saattaa helposti olettaa, että asiakkaat tietävät mikä työntekijän arvomaailma on. Tässä kohtaa tunnen tehneeni oivalluksen myös omien ammatillisten arvojen esiin tuomisen tärkeydestä, jotta yhteisymmärrys ja kohtaaminen voisivat onnistua.

Kysymys toiminnan kehittämisestä tuli esille sekä haastatteluissa, että kyselyissä vastata lopussa. Pohdin vaikuttiko se kehitysehdotusten vähäiseen antiin – olivatko vastaajat jo kyllästyneitä tai väsyneitä paneutumaan viimeisiin teemoihin? Halusin nimenomaan tämän välttääkseni pitää haastattelut sekä kyselyt mahdollisimmat ytimekkäinä. Muutamat mainitut ehdotukset olivat hyvin konkreettisia ja tuntuivat yksinkertaisilta asioilta, joilla työtä ja yhteisöä voisi kehittää. Esimerkiksi asukkaiden yhteisiä vanhempainiltoja ja yhteisiä musiikkihetkiä sekä työntekijöiden kesken informaation siirtymistä, avointa keskustelua, selkeitä työnjakoja ja sopimuksia voisi parantaa.

7.2 Opinnäytetyön ajankohtaisuus

Pohdin onko opinnäytetyöni ajankohtainen ja hyödyllinen, jos niin miksi ja kenelle? Kokonaisuutena opinnäytetyöni aihe ja tulokset ovat mielestäni ajankohtaisia. Uusi sosiaalihuoltolaki (1301/2014) tuli voimaan 1.4.2015 ja siinä tavoitellaan ajatukseltaan samansuuntaisten palveluiden toteutumista, mitä Pasilan asukastalo jo omalla tavallaan tarjoaa. ”Sosiaalihuoltolain tavoitteena on edistää sosiaalihuollon yhdenvertaista saatavuutta ja saavutettavuutta, siirtää sosiaalihuollon painopistettä korjaavista toimista hyvinvoinnin edistämiseen ja varhaiseen tukeen, vahvistaa asiakaslähtöisyyttä ja kokonaisvaltaisuutta asiakkaan tarpeisiin vastaamiseksi sekä turvata tuen saantia asiakkaan

omissa arkiympyröissä. Laki lisää yhteistyötä sosiaalihuollon ja eri toimijoiden välillä asiakkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.” (Sosiaali- ja terveysministeriö 2015). Pasilan asukastalolla tehtävä työ sisältää kaikki nämä uuden sosiaalihuoltolain sisältämät tavoitteet ja on siten edelläkävijä ja esimerkki ehkäisevästä ja hyvinvointia edistävästä, sosiaalialan eri sektoreiden yhteistyöstä ihmisten omassa elinympäristössä.

Kunnan ylläpitämien asukastalojen kohtalo on ollut ajankohtainen puheenaihe Helsingissä jo muutaman vuoden. Kaupungin hallitus esitti tammikuussa 2015 päätösehdotuksen, jonka mukaan vuoden 2015 aikana yhdeksän kaupungin asukastaloa olisi aloittanut vaiheittaisen siirtymisen järjestöjen ja yhteisöiden operoitaviksi. Muutoksen tarkoituksena olisi ollut se, että uuden rahoitusmallin myötä asukastalojen toiminta olisi ohjautunut avoimeksi kansalaistoiminnaksi, jota kaupunki olisi tukenut kumppanina (Helsingin kaupunki 2015). Päätösehdotus kuitenkin kumottiin ja nyt kaupunginhallitus kokoaa lisätietoa asukastalojen toiminnasta uuteen valmisteluun. Lisätietoa kerätään esimerkiksi raporttien ja tutkimusten avulla. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto teki raportin asukastalotyöstä työntekijöiden ja kävijöiden näkemysten perusteella. Raportissa tuodaan esille muun muassa asukastalon hyödyt henkilöstön ja kansalaisten näkökulmista (Taulukko1.)

Hallituksen pohtiessa asukastalojen tulevaisuutta sen tulisi tarkastella paitsi nykyisiä kaupungin ylläpitämiä asukastaloja, myös järjestöjen ja yhteisöjen hallinnoimia sekä eri tahojen kumppanuuteen perustuvia asukastaloja, kuten Pasilan asukastaloa. Kokonaisnäkömyksen avulla asukastalotyötä ja eri sektoreiden kumppanuutta kehitettäisiin mahdollisimman monipuolisesti ja uskottavasti. Tarkastellessani sosiaali- ja terveysviraston tekemää asukastalotyön raporttia hyötymerkitykset ovat linjassa Pasilan asukastalolta saamiini tuloksiin verrattuna. Näitä yhteisiä merkityksiä ovat esimerkiksi: palvelun matala kynnys, sosiaalinen tuki ja palveluohjaus (tiedon jakaminen), vapaaehtoisuus, erityisryhmätoiminta (esimerkiksi suomen kielen opetus), vaikuttamismahdollisuudet, sähköisen asioinnin tuki ja opastus, kokemus asukasosallisuuden ja yhteisöllisyyden yhdenvertaisesta vahvistumisesta, yhteisön ja vertaisten tuki ja henkilökohtainen voimaantuminen.

TAULUKKO 1. Helsingin kaupunki 2014

Hyödyt kaupungille	Hyödyt kansalaisille
Sosiaalialan keskitetty erityisalan ammattilaisuus, laatutakuu ja jatkuvuus	Matalan kynnyksen toimintaperiaatteen mukaiset maksuttomat palvelut ja toimitilat asuinalueella
Toimintapaikkoja	Sosiaalialan tuki ja palveluohjaus
Jalkautuva työn tuki	Mahdollisuus asioida anonyymisti
Sähköisen asioinnin tuki	Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia ja tuki
Erityisryhmille kohdennettu toiminta	Työtoiminnalla monipuolista toimintaa ja osallistumismahdollisuuksia
Kaventaa hyvinvointieroja, huomioi yhdenvertaisen kansalaisuuden	Tietoa ajankohtaisista asioista
Huomioi syrjäytymisvaarassa olevat ja erityisryhmät	Jalkautuvan sosiaalialan työn palvelut
Kustannustehokkuus	Erityisryhmätoiminta
Valmiit olemassa olevat verkostot	Vaikuttamisen väyliä
Kolmannen sektorin kumppanuudet	Sähköisen asioinnin tuki ja opastus
Tiedon siirtyminen oikeille tahoille	Kokemus asukasosallisuuden ja yhteisöllisyyden yhdenvertaisesta vahvistumisesta
Maahanmuuttajien integraation vahvistaminen	Yhteisön ja vertaisten tuki, henkilökohtainen voimaantuminen
Omahoidon ja elämänhallinnan vahvistaminen	

Matalan kynnyksen periaatteella toimivilla asukastaloilla on siis merkittäviä helsinkiläisiin kohdistuvia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Asukastalojen toiminta ja niissä toteutettavat tarpeenmukaiset, kohdennetut, tehtävät edistävät nuorten työttömien, pitkäaikaistyöttömien, mielenterveys- ja päihdekuntoutujien, maahanmuuttajien ja eläkeläisten toimintakykyä, elämänhallintaa, työllistymistä, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta yhteiskunnassa. (Helsingin kaupunki. Sosiaali- ja terveyslautakunta 2015, 6.) Yhteistyöllä on keskeinen rooli asukastalojen toiminnassa. Sosiaalipalvelujärjestelmässä asu-

kastalot ovat merkittävää ennaltaehkäisevää yhteisöllisyyttä vahvistavaa kansalaistointia. Palvelujärjestelmä kehittyy ja muuttuu yhteiskunnan kanssa tiiviissä suhteessa. Taloustilanne on yksi suurimmista muutoksen aiheuttajista. Tavallaan olemme nyt samankaltaisessa tilanteessa kuin kaksikymmentä vuotta sitten, vaikka muutostakin on tapahtunut tällä välillä. Samalla tavoin kuin 1990-luvulla valtiomme taloudellinen tilanne on huono ja vähentää julkisen sektorin tulopohjaa. Lisäksi työttömyys luvut ja menot ovat korkealla. Kolmannen sektorin palvelut ovat taas keskeisessä roolissa palvelurakenteessa. Taloudellisesti vaikeina aikoina työttömyyden ja siitä seuraavien ongelmien lisääntyessä asukastalojen kaltaisen toiminnan tarve korostuu. On ammatillista arvioida kriittisesti toimintaorganisaatiotaan ja sen toiminnan tavoitteita ja perusteita (Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry 2013, 6).

Pohdin, että hallinnonrajoja ylittävää kumppanuutta voitaisiin kehittää kriittisellä arvioinnilla ja yksinkertaisesti tuomalla käytännön kokemuksia enemmän esille. Tutustuessani Helsingin kaupungin asukastalojen toimintaa ja tulevaisuutta käsitteleviin kirjoituksiin argumentointi oli ristiriitaista. Esimerkiksi Helsingin sanomat julkaisi keväällä 2015 kirjoituksen, jossa tuotiin esille sosiaali- ja terveyslautakunnan näkemys asukastalon säilyttämisestä kunnalla: ”Lautakunta epäilee pienten yhdistysten mahdollisuuksia ottaa asukastalot hoitoonsa. Terveiden ja hyvinvoinnin kannalta on keskeistä, että taloissa olisi yhä töissä myös sosiaalialan ammattilaisia.” (Aalto 2015). Kaupungin valtuutettu Ville Jalovaara (2014) kirjoittaa Uuden Suomen puheenvuorossa: ”On tärkeitä, että asukastalon toiminnan pyörittämisessä on jatkossakin mukana Helsingin kaupungin sosiaali- terveysviraston koulutettua ammattihenkilökuntaa.” Henkilöstön ammatillisuuden ja jatkuvuuden merkitystä ja korostetaan ja samalla eri tahojen yhteistyön tärkeys ymmärretään. Huoli järjestöjen ja yhteisöiden taloudellisista mahdollisuuksista ylläpitää asukastaloja tuodaan myös esille kirjoituksissa. Mielestäni nämä eivät ole toisiaan pois sulkevia tai muutosta estäviä tekijöitä. Sosiaalialan työntekijät ovat ammattitaitoisia myös kolmannella sektorilla ja lautakunta valmistelee uutta esitystä asukasyhdistysten ja kaupunginosaseurojen sekä asukastaloja ylläpitävien tahojen avustamisesta. Pohdin kuitenkin voiko kumppanuus olla aidosti tasavertaista, jos jollakin kumppanuuden osapuolista on enemmän taloudellista valtaa? Pystyvätkö taloudellisesti erilaisista lähtökohdista työskentelevät tahot luomaan keskenään tasavertaisen kumppanuuden? Onnistuisiko tasavertainen kumppanuus paremmin, jos taloudellista diskurssia ei tarvitsisi huomioida, eli jos toiminnalla ei tavoiteltaisi voittoa?

7.3 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyötäni ohjasivat sosiaalialan ammattilaisten eettiset ohjeet ja periaatteet (Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry 2013) sekä hyvät tieteelliset käytännöt (Karjalainen, Launis, Pelkonen & Pietarinen 2002, 386). Olen esittänyt tulokset kriittisesti, koska perustehtäväni oli luotettavan informaation tuottaminen. Heti opinnäytetyöni prosessin alussa minulle itselleni oli selvää, että haluan tehdä opinnäytetyöni yhteistyössä työelämän ammatillisten edustajien kanssa. Työelämälähtöisyydellä varmistin, että tutkimus vastasi tarpeeseen ja, että sain tutkijan erityistehtävän mukaisesti välitettyä kokoamaani tietoa eteenpäin ammattilaisille ja muille yhteiskunnan jäsenille.

Tutkimusongelma ja –kysymykset määrittelevät tutkimustyyppin, -strategian ja –otteen, mutta tutkijan uskomukset ja arvopohja ovat jo aivan alkuvaiheessa mukana muotoillessa tutkimusongelmaa. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 68). Nämä eettiset kysymykset ovat kulkeneet mukana läpi prosessin. Miten tiedostan omat ennakkoluuloni ja uskomukseni? Mitä asioita nostan esille tässä työssä, niin, että toimisin mahdollisimman objektiivisesti ja ammatillisesti? Peilasin prosessin alussa omia arvojani ja ajatusmaailmaani yhteistyötahojeni arvoihin ja huomasin, että ne olivat hyvin yhteneviä. Lähdin siten tekemään opinnäytetyötä ilman eettistä tai arvoperustaista ristiriitaa. Opinnäytetyön edetessä tutustuin koko ajan syvemmin yhteistyötahojeni arvoihin. Yhteisöllisyys nousi yhdeksi opinnäytetyöni keskeisimmäksi arvoksi. Sosiaalialan ammattilaisena ihmisten merkitys toinen toisilleen on ollut minulle ilmiselvää jo vuosia, mutta tämän prosessin myötä yhteisöjen merkitys sosiaalisissa suhteissa on ollut minulle silmiä ja maailmankuvaa avartava oivallus.

Peruslähtökohdiltaan eettisesti hyvä tutkimus tarkoittaa sitä, että tutkija käyttää tieteellisiä tietoja, taitoja ja toimintatapoja tutkimuksen teossa sekä suhteessa tiedeyhteisöön ja ympäröivään yhteiskuntaan. Tämä tarkoittaa esimerkiksi menetelmien huolellista käyttöä ja raportointia se tulosten julkaisua totuudenmukaisesti. (Kuula, 2006, 34–36.) Lisäksi on pohdittava sitä, mitä kaikkea tutkimusraporttiin tulisi kirjoittaa, jotta se olisi luotettava (Tuomi & Sarajärvi 2013, 68). Haastattelut tutkimusaineistona ovat lähtökohdaisesti luotettavia lähteitä, koska ne ovat enemmän tai vähemmän rehellinen kuvaus todellisuudesta, jota tutkija yrittää selvittää. Jos ajattelisin, että haastateltavani ovat va-

lehdelleet, lähteillä ei olisi arvoa, jos en uskoisi pystyväni näkemään heidän ”lävitseen” todellisuutta. Ihmisten tuottaman informaation totuudenmukaisuuteen luottamista voidaan sanoa humanistiseksi metodiksi. Tiedon totuudenmukaisuus pyritään todistamaan vertaamalla sitä muihin tutkimuksiin ja lähteisiin. Ihmisten subjektiivisten kokemusten luotettavuutta on toki lähes mahdotonta arvioida, eikä humanistiselle metodille olekaan luonteenomaista päästä absoluuttiseen totuuteen. (Alasuutari 2014, 96–99.) Vaikka en kyseenalaista tutkimuksessani haastatteluiden totuudenmukaisuutta, niin minun on huomioitava haastattelutilanteisiin vaikuttaneet asiat. Haastattelutilanteissa suurin osa vastaajista kertoi heti alussa, että olivat menossa seuraavaan tapaamiseen tai muille menoille pian haastattelun jälkeen. Joidenkin kohdalla minulle tuli tunne, että he vastasivat kysymyksiin mahdollisimman lyhyesti, jotta haastattelu saataisiin nopeasti ohi. Yhdellä haastateltavista oli tilanteessa mukana pieni, mutta rauhallinen lapsi, jonka en ajatellut vaikuttavan haastattelun antiin ja lopputulokseen negatiivisesti. Jälkikäteen ajateltuna haastateltavan huomio oli puoliksi kuitenkin koko ajan myös lapsessa, enkä ehkä saanut häneltä kaikkea samaa tietoa, jonka hän olisi tuottanut kahden kesken kanssani.

Pyrin luomaan haastattelutilanteista kiireettömiä osaltaan sillä, että itse olin valmistautunut hyvin. Minulla oli tarvitsemani välineet; nauhuri, muistiinpanovälineet ja ylimääräisiä haastattelulupalappuja. Itseäni ja haastateltavia varten olin tuonut haastattelutilanteeseen vettä ja juomamukeja. Varasin haastattelutilanteisiin aikaa yli arvioni, jonka muodostin haastattelemalla testiksi tuttuani. Olin myös varautunut siihen, että haastattelutavat saattavat olla puheliaita. Olinhan ohjeistanut vastaamaan kysymyksiini täysin vapaamuotoisesti ja intuitiivisesti, mikä johti siihen, että myös paljon teemojeni ulkopuolelle jäävää puhetta tuotettiin. Painotin haastateltaville, että kaikki kysymyksiini ja liittyvä tieto ja haastateltavien kokemukset ovat tärkeitä ja minulle arvokkaita, eikä kysymyksiin ole olemassa ”oikeita” tai ”väärä” vastauksia. Haastatteluihin valitsemillani tiloilla pyrin osaltaan rauhallisen tunnelman luomiseen. Ajankohdan haastateltavat olivat saaneet valita itselleen sopivimmaksi. Kaikilla näillä valinnoilla, valmisteluilla, ohjeistamisella ja omalla toiminnallani haastattelutilanteessa tavoittelin mahdollisimman luotettavan ja monipuolisen aineiston saamista. (Wengraf 2012, 191–193).

Eettisesti hyvien käytäntöjen mukaista on kunnioittaa jokaisen ihmisen ainutlaatuisuutta ja ihmisarvoa. Edellytyksenä on perehtyminen yksilöiden elämäntilanteisiin ja käyttäjätyötappaa, jossa asiakkaat (tässä tapauksessa haastateltavat) ovat aktiivisesti osallisina.

(Laitinen & Pohjola 2010, 162.) Teemahaastattelun valintaani tutkimusmenetelmäksi vaikuttivat sen sovellettavuus ja osallistavuus. Menetelmä mahdollisti ihmisten yksilöllisten tarpeiden huomioimisen ja ainutlaatuisuuden kunnioittamisen tasa-arvoisesti.

Viimeisenä työstäni nousevana kysymyksenä jään pohtimaan tätä: onko tasa-arvo idealistinen tavoite, vai pystytäänkö se toteuttamaan ja tuomaan käytännön tasolle? Tasa-arvon puolestapuhujana tietysti toivon, että sen toteutuminen yhteiskunnassamme on mahdollista saavuttaa. Kriittisyys on kuitenkin osa luotettavuutta. Olen pohtinut ja työskennellyt läpi prosessin refleктоimalla kriittisesti sekä toimintaani, tuloksia, että teorialähteitä. Työotteellani olen pyrkinyt sosiaalialan arvojen mukaisesti eettisesti oikeudenmukaisen opinnäytetyön luomiseen.

7.4 Oma ammatillinen kasvu

Tutustuminen asukastalon toimintaan kesti lähes vuoden, ennen kuin tutkimus lopulta käynnistyi kunnolla. Asukastalotoiminnan ulkopuolisena tarkastelijana halusin paneutua teoriaan ja eri tahojen toimintoihin kunnolla. Samaan aikaan muiden opiskeluideni kanssa koin keskittymisen tähän työhön liian haastavaksi. Päätin tehdä ensin muut sosionomin ylempi amk- opiskeluihini kuuluvat opintojaksot ja tehtävät ja sen jälkeen keskittää kaiken energiani opinnäytetyöhön. Sen lisäksi, että asukastalotoiminta, settlementityö ja Kalliolan Nuorten toiminta olivat minulle hyvin vieraita, myös valitsemani tutkimusmenetelmät olivat minulle uusia. Olin tehnyt kyllä haastatteluita sekä kyselyitä aikaisemminkin, mutta pienemmälle joukolle. Teemahaastattelua olin käyttänyt aiemmin vain yhden kerran menetelmänä opintoihini liittyvissä tehtävissä. Metodologisesti opinnäytetyöni oli monitahoinen. Käytin mainitsemieni aineistonkeruun menetelmien lisäksi fenomenologista sekä humanistista analyysitapaa pitäen samalla työskentelyssä kehittämistoiminnallisen otteen. Opinnäytetyön kokoaminen tarkoituksenmukaiseksi oikeilla menetelmillä oli yksi suurimmista haasteistani.

”Ammatillisella tasolla eettisyys merkitsee kykyä pohtia ja myös kyseenalaistaa jatkuvasti omaa ammatillista toimintaa ja päätöksentekoa, sen oikeudenmukaisuutta ja pää-

töksenteon perusteita” (Sosiaalialan korkea-koulutettujen ammattijärjestö Talentia ry 2013, 6). Omien arvojeni ja oikeudenmukaisuusajatteluni peilaaminen yhteistyötahojeni sekä haastateltavien arvomaailmaan oli minulle tärkeää prosessin aikana. Reflektoinnin ja peilaamisen avulla hahmotin ja yritin ymmärtää tutkimuskysymysteni vastauksia syvemmin. Mietin tarkasti tuloksissa esiin nostamiani teemoja ja yksityiskohtia. Miten tuon haastateltavien ja kyselyyn vastanneiden viestin mahdollisimman oikeudenmukaisesti osaksi opinnäytetyöni tuloksia ja johtopäätöksiä, liikaa yleistämättä?

Reflektoimalla ja omia arvojani peilaamalla loin myös itselleni identiteettiä kansalaisena. En ole aikaisemmin kokenut olevani kovinkaan aktiivinen vaikuttaja. Opinnäytetyöprosessi on osaltaan muuttanut käsitystäni vaikuttamisesta ja kansalaisuudesta. Voin olla osa yhteisöä ja kansalaistoimintaa, vaikka en päivittäin, viikoittain tai edes kuukausittain olisi fyysisesti mukana toiminnassa. Opinnäytetyön tekeminen kasvatti itsevarmuuttani paitsi kansalaisena, myös sosiaalialan ammattilaisena, mutta en näe välttämättömänä erottaa niitä toisistaan. Keskeistä on kokemus, joka pohdinnan jälkeen osaltaan voi muuttaa toimintaa. Tästä syntyy aito kansalaisuus kun uskaltaa kokea ja arvioida kokemaansa. (Kurki 2006, 144). Ammatillisuus näkyy minussa sen ymmärtämisenä, että arkisen todellisuuden muuttaminen edes jyväsän verran paremmaksi edellyttää kokemuksia, intensiteettiä ja syvää analyysia todellisuudesta, jota haluan muuttaa.

LÄHTEET

- Aalto, Maija 2015. Helsingin lähiöiden asukastalot tahdotaan jättää kaupungin omiin käsiin. Helsingin sanomat. 24.3.2015. Viitattu 24.7.2015.
<http://www.hs.fi/kaupunki/a1427176600920?ref=hs-art-lue-seuraavaksi-1>
- Alasuutari, Pentti 2014. Laadullinen tutkimus 2.0. InPrint: Riika.
- Alila, Kirsi; Eskelinen, Mervi; Estola, Eila, Kahiluoto, Tarja; Kinos, Jarmo; Pekuri, Hanna-Mari; Polvinen, Minna; Laaksonen, Reetta & Lamberg, Kirsi 2014. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. Taustaineisto varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän tueksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:12. Viitattu 13.7.2015.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr12.pdf?lang=fi>
- Brita Synnöve Sternberg 2011. Mahdollistava yhteisöllisyys. Sukellus settlementtityöhön. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos Jyväskylän yliopisto. Pro gradu-tutkielma. Viitattu 1.7.2015. fi-
 le:///C:/Users/Omistaja/Downloads/Sternbergprogradu.pdf
- Engeström, Yrjö 2006. Kaksikäinen asiantuntijaorganisaatio. Kansanterveyslaitos. Editata Prima Oy: Helsinki. Viitattu 21.7.2015.
<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/78595/2006b2.pdf?sequence=1>
- Flick, Uwe 2009. An introduction to qualitative research. 4.edition. Sage Publications: Singapore.
- Harju, Aaro 2010. Yhteisellä asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet. Kansalaisvalistusseura. 2. painos. Hansaprint oy: Vantaa.

Hassinen, Erja 2013. Pasilan asukastalo kotouttajana. Työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden näkökulmia. Sosiaalialan koulutusohjelma. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 24.7.2015.

http://theseus.fi/bitstream/handle/10024/58074/Hassinen_Erja.pdf?sequence=1

Helsingin kaupunki. Leikkipuisto Lehdokki. Viitattu 12.6.2015.

<http://www.hel.fi/www/Helsinki/fi/paivahoito-ja-koulutus/leikki-ja-avointoiminta/leikkipuistot/leikkipuistot/leikkipuisto-lehdokki>

Helsingin kaupunki. Uutiset. Asukastaloille tulossa läpinäkyvät ja yhdenmukaiset kriteerit 15.01.2015. Viitattu 24.7.2015.

<http://www.hel.fi/www/uutiset/fi/kaupunginkanslia/asukastaloille-lapinakyvat-kriteerit>

Helsingin kaupunki. Sosiaali- ja terveyslautakunta 2015. Esityslista 6/2015. Viitattu

24.7.2015. http://www.hel.fi/static/public/hela/Sosiaali-_ja_terveyslautakunta/Suomi/Esitys/2015/Sote_2015-03-24_Sotelk_6_EI/ADD4DBFA-98E5-442D-A546-ED8B9857AE8B/Sosiaali-_ja_terveyslautakunnan_lausunto_koskien_k.pdf

Helsingin kaupunki. Sosiaali- ja terveysvirasto 2014. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysviraston asukastalotyö 2014. Henkilöstön ja käyttäjien näkemys. Viitattu 24.7.2015.

<http://www.hel.fi/static/sote/asukastominta/julkaisut/askastalot-2014-raportti.pdf>

Hirsjärvi, Sirkka; Remes Pirkko & Sajavaara, Paula 2005. Tutki ja kirjoita. 11.painos.

Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino: Helsinki.

Hämäläinen, Juha & Nivala, Elina. 2008. Kasvatustiede pedagogisen ihmistyön tiede.

UNIpress: Suomi.

- Juhila, Kirsi 2015. Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina. 7. painos. Tallinna Raamatutrukikoda: Tallinna
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto 2015. Varhaiskasvatuslain uudistus, vaihe 1. Viitattu 14.11.2015.
http://www.jhl.fi/portal/fi/tyoelama/ammattialatoiminta/varhaiskasvatus/udistuva_varhaiskasvatuslaki/
- Kallio, Kirsi 2012. Nuorten artikuloimaton arkipolitiikka. Teoksessa Strandell, Harriet, Haikkola, Lotta & Kullman, Kim (toim.) Lapsuuden muuttuvat tilat. Bookwell Oy: Jyväskylä, 119-147
- Kalliolan setlementti 2015. Toiminnan perusta. Arvot ja toiminta-ajatus. Viitattu 24.6.2015. <http://www.kalliola.fi/tietoa-kalliolasta/toiminnan-perusta/arvot-ja-toiminta-ajatus/>
- Kalliolan setlementti 2015. Kalliolan nuoret ry. Viitattu 23.6.2015.
<http://www.kalliola.fi/tietoa-kalliolasta/kalliolan-nuoret/>
- Kananoja, Aulikki 2012. Asiakkaan elämäntilanteen ohjattava työtä. Sosiaalitieto 5-6, s.12. Viitattu 27.6.2015. <http://huoltaja--saatio-fi-bin.directo.fi/@Bin/e291924212631c8fdcf77b9fe54237d6/1434652145/application/pdf/183081/Sosiaalitieto%205-6-2012.pdf>
- Karjalainen, Sakari; Launis, Veikko; Pelkonen, Risto & Pietarinen, Juhani 2002. Tutkijan eettiset valinnat. Tammer-Paino: Tampere.
- Koivula, Anna-Kaarina 2013. Ehkäisevä vanhustyö sosiaalitaloudellisen arvioinnin näkökulmasta. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö. Hyvinvointipalveluiden erikoisala. Tampereen yliopisto. Lisensiaattitutkimus. Viitattu 14.11.2015. <http://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=9f7c250a-6988-4ba2-a97b-d317040a457d>
- Kolehmainen, Henna 2014. Kehittämispäällikkö, Kalliolan nuoret ry. Suullinen tiedonanto 3.6.2014.
- Kopomaa, Timo & Meltti, Tero (toim.) 2005. Kaupunkisosiaalityötä paikantamassa. Yliopistopaino: Helsinki.

- Kurki, Leena & Nivala, Elina 2006. Hyvä ihminen ja kunnon kansalainen; Johdatus kansalaisuuden sosiaalipedagogiikkaan. Tampereen Yliopistopaino Oy-Juvenes Print: Tampere. Viitattu 22.7.2015. Saatavissa <https://www.ellibslibrary.com/book/951-44-6682-9>, Ellibs-aineisto.
- Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka. Aineiston hankinta, käyttö ja säilytys. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä.
- Lagström, Hanna; Pösö, Tatja; Rutanen, Niina & Vehkalahti, Kaisa (toim.) 2010. Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Yliopistopaino: Helsinki.
- Laitinen, Merja & Pohjola, Anneli 2010. Asiakkuus sosiaalityössä. Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, HYY yhtymä: Tallinna Raamattutrukikoda.
- Lehtomaa, Merja 2005. Fenomenologinen kokemuksen tutkimus: haastattelu, analyysi ja ymmärtäminen. Teoksessa: Perttula, Juha & Latomaa, Timo (toim.) Kokemuksen tutkimus. Merkitys-tulkinta-ymmärtäminen. 1.painos. Guttenberg AS: Tartu, 162-194.
- Marrengula, Miguel. L. 2010. Addressing Socio-cultural Animation as Community Based Social Work with Street Children in Maputo, Mozambique. University of Tampere. Viitattu 9.7.2015. <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66678/978-951-44-%20%208269-4.pdf?sequence=1>
- Miettinen, Minna & Immonen, Tuula 2013. Asukastalo Kylämajan ensimmäinen vuosi. Asukastalon käynnistämishankkeen (2012 – 2014) väliraportti. Viitattu 14.11.2015. <http://www.kalliola.fi/wp-content/uploads/2014/03/Kyl%C3%A4maja-k%C3%A4ynnistys-V%C3%84LIRAPORTTI-valmis-250413.pdf>
- Myllyniemi, Sami 2012. Monipolvinen hyvinvointi. Nuorisobarometri 2012. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 127, verkkojulkaisuja 53. Viitattu 11.10.2015. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukun-

ta/julkaisut/barometrit/liitteet/Nuorisobarometri_2012_Verkkojulkaisu.pdf

- Nicotera, Nicole 2008. Children speak about neighborhoods: using mixed methods to measure the construct neighborhood. *Journal of Community psychology*, vol. 36, No. 3, 333–351 (2008).
- Nylund, Marianne 2005. Osallisuus ja osallistuminen kansalaistoiminnassa. Teoksessa Kopomaa, Timo & Meltti, Tero. *Kaupunkisosaalityötä paikantamassa*. Yliopistopaino: Helsinki, 141-157.
- Pentti, Veikko 2003. Turvallinen yhteisö – turvattu yksilö. Turvallisuutta kasvatuksen ja yhteiskuntapolitiikan keinoin. Yliopistopaino: Helsinki.
- Perttula, Juha & Latomaa, Timo 2005. Kokemuksen tutkimus. Merkitys-tulkinta-ymmärtäminen. 1.painos. Gutterberg AS: Tartu.
- Puohiniemi, Martti 2006. Täsmäelämän ja uusyhteisöllisyyden aika. 1.painos. Dark Oy: Vantaa.
- Puroila, Anna-Maija (toim.) 2003. Asuminen, osallisuus ja hyvinvointi Toppilassa. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus julkaisusarja 7. Viitattu 29.6.2015.
http://www.sosiaalikallega.fi/poske/julkaisut/julkaisusarja/Julkaisu_7.pdf
- Rautasalo, Pihla 2012. Sosiaalityöntekijöiden näkemyksiä nuoren rikoksentekijän kohtaamisesta poliisin sosiaalityössä. Pro-gradu- tutkielma. Yhteiskunta- ja kauppatieteiden tiedekunta, Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 25.6.2015.
http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20120470/urn_nbn_fi_uef-20120470.pdf
- Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa 2005. Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä.
- Räsänen, Rauni & San, Johanna (eds.) 2005. Conditions for intercultural learning and co-operation. Painosalama Oy: Turku.
- Setlementtiliitto 2015. Monikulttuurinen työ. Viitattu 24.6.2015.
<http://www.setlementti.fi/toiminta/monikulttuurinen-tyo/>

- Setälä, Päivi 2012. Vaarallinen ja likainen tila. Teoksessa Strandell, Harriet; Haikkola, Lotta & Kullman, Kim. Lapsuuden muuttuvat tilat. Bookwell Oy: Jyväskylä, 177–207.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2015. Uusi sosiaalihuoltolaki ja siihen liittyvät keskeiset muut lainsäädäntömuutokset. Viitattu 22.7.2015. http://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/uusi-sosiaalihuoltolaki-ja-siihen-liittyvat-keskeiset-muut-lainsaadantomuutokset
- Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry 2013. Arki, arvot, elämä, etiikka. Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. Viitattu 25.6.2015. http://www.talentia.fi/files/558/Etiikkaopas_2013_net.pdf
- Speller, G.M. & Twigger-Ross, C.L. 2009. Cultural and social disconnection in the context of a changed physical environment. *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography* 91 (4): 355–369.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2015. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma – Kaste. Viitattu 14.11.2015. <http://stm.fi/kaste>
- Tammivuori, Markus 2015. Vastaava ohjaaja, Itä-Pasilan sosiaalinen nuorisotyö. Kalliolan nuoret ry. Suullinen tiedonanto. 9.4.2015.
- Tammivuori, Markus 2014. Vastaava ohjaaja, Itä-Pasilan sosiaalinen nuorisotyö. Kalliolan nuoret ry. Suullinen tiedonanto. 24.3.2014 ja 4.5.2014.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015. Johtamisen tueksi. Lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuudet. Päivitetty 9.1.2015. Viitattu 4.5.2015. https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/johdon_tueksi/lasten_ja_nuorten_vaikuttamismahdollisuudet/lainsaadanto
- Toikko, Timo & Rantanen, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampereen Yliopistopaino Oy: Tampere.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Hansaprint Oy: Vantaa.

- Voutilainen, Eero 2004. Kansalaisyhteiskunta.fi. Kohtaaminen - sosiaalista pääomaa ja yhteisöllisyyttä. Viitattu 20.7.2015.
http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/sosiaalinen_paaoma_ja_yhteisollisyys/kohtaaminen_-_sosiaalista_paaoma_ja_yhteisollisyys
- Väisänen, Veikko; Ojaksela, Anu & Immonen, Tuula 2011. Setlementtityön juurilla nykyajassa. Kuvaus Itä-Pasilan asukastalon ensimmäisistä vuosista 2008–2010. Aksidenssi Oy: Helsinki.
- Väisänen, Veikko 2014. Asukastalon vastaava, Pasilan asukastalo. Kalliolan setlementti. Suullinen tiedonanto. 24.3.2014 ja 4.5.2014.
- Wengraf, Tom 2012. Qualitative researc interviewing. 1. edition. Sage Publications: Singapore.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelulupa

Hei.

Kiitos, että olet kiinnostunut auttamaan minua opinnäytetyössäni. Olen tekemässä Pasi-
lan asukastalolla käyvien nuorten, aikuisten ja ammattilaisten näkökulmasta tutkielmaa:

Kuinka nuorisotyön, leikkipuiston sekä asukastalon kävijät kohtaavat asukastalolla?

Toivon, että sinun mielipiteesi yhdessä muiden alueella elävien ja toimivien ihmisten
kanssa auttaisi minua muodostamaan käsityksen ihmisten kohtaamisesta, yhteisessä
asukastalossa. Tarkastelen myös sitä, miten leikkipuiston, asukastalon ja nuorisotyön
toiminnot näkyvät asukastalolla.

Haastattelut ovat teemahaastatteluita, eli minulla on muutamia valmiita kysymyksiä,
joihin ei ole oikeita tai väärä vastauksia. Haastatteluista saadut vastaukset muokkaan
sellaiseen muotoon, ettei niistä pysty tunnistamaan haastateltavaa.

Allekirjoituksella suostun, että Eeva Pulli saa haastatella minua tai nuorta, jonka huolta-
ja olen. Pulli saa käyttää haastatteluista kerättyä materiaalia sosionomin ylemmän am-
mattikorkeakoulututkintonsa opinnäytetyön tutkimuksellisiin tarkoituksiin.

Ystävällisin terveisin:

Eeva Pulli

Päivämäärä:

Allekirjoitus ja nimen selvennys:

Huoltajan allekirjoitus ja nimen selvennys:

Liite2. Haastattelurunko

Haastattelurunko asukkaille:

1. Ikä?
2. Kuinka kauan olet asunut alueella (Itä-Pasilassa)?
3. Oletko mukana leikkipuiston, nuorisotyön vai asukastalon toiminnassa?
- Missä toiminnoissa tarkemmin?
4. Kuinka kauan olet käynyt asukastalolla?
5. Mikä tai kuka sai sinut lähtemään asukastalolle?
6. Millainen paikka asukastalo mielestäsi on?
7. Keitä asukastalolla käy?
8. Millaisissa tilanteissa tai tapahtumissa eri-ikäiset kävijät tai eri toiminnot kohtaavat?
9. Mitä hyötyä on mielestäsi siitä, että samassa rakennuksessa toimivat sekä leikkipuisto, nuorisotyö, että asukastalo?
10. Mitä haittaa on mielestäsi siitä, että samassa rakennuksessa toimivat sekä leikkipuisto, nuorisotyö, että asukastalo?
11. Miten eri toimijoiden yhteistyötä voisi kehittää? Toiveita? Ehdotuksia?
12. Muuta mainittavaa?

Liite3. Sähköpostikysely

Sähköpostikysely työntekijöille:

1. Oletko leikkipuiston, nuorisotyön vai asukastalon työntekijä?
2. Kuinka kauan olet työskennellyt nykyisessä työpaikassasi?
3. Millainen paikka asukastalo mielestäsi on asukkaille?
4. Keitä asukastalolla käy?
5. Millaisissa tilanteissa tai tapahtumissa eri-ikäiset kävijät kohtaavat?
6. Millaisissa tilanteissa tai tapahtumissa eri toimijat kohtaavat?
– mitä kumppanuus on?
7. Mitä yhteistä tilan lisäksi on asukastalolla, leikkipuistolla ja nuorisotyöllä?
8. Mitä hyötyä on mielestäsi siitä, että samassa rakennuksessa toimivat sekä leikkipuisto, nuorisotyö, että asukastalo?
9. Mitä haittaa on mielestäsi siitä, että samassa rakennuksessa toimivat sekä leikkipuisto, nuorisotyö, että asukastalo?
10. Miten eri toimijoiden yhteistyötä eli kumppanuutta voisi kehittää?
11. Muuta mainittavaa?